

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BİLİM DALI

DEMOGRAFİK VE DUYUŞSAL DEĞİŞKENLERİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
DERSİ BAŞARISINI VE GENEL AKADEMİK BAŞARIYI YORDAMA GÜCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arife Kart

Ankara
Haziran, 2012

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BİLİM DALI

DEMOGRAFİK VE DUYUŞSAL DEĞİŞKENLERİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
DERSİ BAŞARISINI VE GENEL AKADEMİK BAŞARIYI YORDAMA GÜCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arife Kart

DANIŞMAN:

Yrd. Doç. Dr. Deniz Gülleroğlu

Ankara

Haziran, 2012

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma Jürimiz tarafından Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Prof.Dr. Nükhet DEMİRTAŞLI

Üye.....
Yard.Doç.Dr.İlhan YALÇIN

Üye.....
Yard.Doç.Dr.Deniz GÜLLEROĞLU
(Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../06/2012

Prof. Dr. Nejla KURUL

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu tezin planlanması, yürütülmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve bir ürün olarak ortaya konulmasında birçok kişinin katkısı olmuştur.

Lisans eğitimim boyunca fikirleri, bilgileri ile beni aydınlatan, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda lisansüstü eğitim yapmam için cesaretlendiren, her zaman destekleyen ve kendisini örnek aldığım ve alacağım değerli hocam Prof.Dr. Şener Büyüköztürk'e teşekkür ederim.

Bu çalışmanın bir ürün olarak ortaya çıkmasında araştırmamın başından sonuna kadar hep yanımda olan, başarılı olacağıma her zaman inanan, emeğini, desteğini, özverisini, sevgisini ve bilgisini esirgemeyen, öğrenim ve mesleki yaşamım boyunca örnek aldığım ve alacağım saygıdeğer hocam, danışmanım Yard. Doç. Dr. Deniz Gülleroğlu'na teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmamın belli aşamalarında yapıcı eleştirileri ve önerileriyle yol gösteren, büyük destek gördüğüm, akademik fikirleri ve duruşları ile örnek aldığım hocalarım, yüksek lisans tez jüri üyeleri Prof. Dr. Nükhet Çıkrıkçı Demirtaşlı'ya ve Yard. Doç.Dr. İlhan Yalçın'a değerli katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Lisansüstü eğitimim sürecinde fikirleri, bilgileri ve duruşları ile bana değer katan ve destekleyen Ankara Üniversitesi Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda eğitim veren bütün hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Yapıcı ve yönlendirici eleştirileri ile çalışmama ışık tutan ve yüreklerinin sıcaklığı ile bana destek olan Araş. Gör. Hatice Kumandaş'a ve Araş. Gör. Tuğçe Özmen'e teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan, sevgileri ve ilgileri ile üzerime titreyen, yüreklerinin sıcaklığı ve güzelliği ile yolumu aydınlatan, bana güç veren ve her zaman başarılı olacağıma inanan canımdan çok sevdiğim annem Sevim Kart'a, babam Necati Kart'a ve kardeşlerim Rukiye ve Şeyma'ya,

minnettarım. İyi ki varsınız...

Arife KART

ÖNSÖZ

Her bireyin yaşamında öğretmenlerinin ayrı bir yeri vardır. Yıllar geçse de öğretmenlerinin isimleri, kişilikleri, ilgileri, sevgileri, tutumları ve yaklaşımları unutulmaz. Onların yaklaşımları öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatları boyunca olumlu ya da olumsuz hep derin izler bırakmaktadır. Öğretmenlerin mesleki tutumları, özgüvenleri ve akademik başarıları öğrencilerin okula ve eğitime ilişkin tutumlarını, akademik başarılarını ve eğitime olan bakış açılarını etkileyecektir.

Öz yeterlik algıları yüksek, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu ve akademik başarıları yüksek olan öğretmenler, öğrencilerinden akademik başarılarının ve öz güvenlerinin yüksek olmasını bekler. Bu amaçla öğrencilerini sadece akademik başarıları ile değil aynı zamanda duyuşsal özellikleri ile de değerlendirmek ister. Dolayısı ile öğretmenler bireysel farklılıkları da gözetererek öğrencilerinin başarılarını doğru, nesnel ve gerçek bir biçimde değerlendirme arzusu ile doludur. Bu doğrultuda öğrencilerini klasik değerlendirme yöntemlerinin yanında alternatif değerlendirme yöntemlerini de kullanarak eğitim ve öğretimde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yer verirler.

Annelerin ve babaların manevi destekleri, çocuklarına olan güvenleri ve motivasyonları öğrencilerin akademik başarılarında önemli bir yere sahiptir. İlgili annelerin ve babaların mesleki başarıları, akademik yaşamları, tutumları, yaklaşımları ve öğrenim durumları, çocuklarının akademik yaşamlarının bir parçası durumundadır. Bu nedenle bu araştırmada öğretmen adaylarının demografik değişkenlerinin de araştırılmasının öğretmen adaylarının hem akademik başarılarını hem de ölçme ve değerlendirme başarılarını açıklamada önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma yükseköğretimde öğretmen adaylarının genel akademik başarıları ile ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile ilişkisi olduğu düşünülen değişkenler ile ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesine odaklanmıştır. Araştırmada demografik ve duyuşsal özelliklerin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarıyı yordama gücü incelenmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarılarının anlaşılmasında önemli bilgiler vereceği ve bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Arife KART

ÖZET
DEMOGRAFİK VE DUYUŞSAL DEĞİŞKENLERİN ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME DERSİ BAŞARISINI VE GENEL AKADEMİK BAŞARIYI
YORDAMA GÜCÜ

Kart, Arife

Yüksek Lisans, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Deniz Gülleroğlu

Haziran 2012, 67 Sayfa

Bu çalışmanın amacı, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde öğretmenlik programlarına devam eden ölçme ve değerlendirme dersi almış 221 dördüncü sınıf öğrencisinin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öğretmenliğe ilişkin öz yeterlik algılarının ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarıları arasındaki ilişkilerinin incelenerek, bu değişkenlerin öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ve genel akademik başarılarını yordama gücünün belirlenmesi oluşturmaktadır.

Araştırma, korelasyonel araştırma modelinde nicel bir çalışmadır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda yordayıcı değişkenlerin yordanan değişkenler ile ilişkisi korelasyon ve regresyon analiz teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde sürekli değişkenler için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı; süreksiz değişkenler için Cramer V Katsayısı ve öğretmen adaylarının genel akademik başarıları ile ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını yordayan değişkenlerin belirlenmesi için Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerini betimlemek amacı ile frekans ve yüzdeye dayalı istatistiklerden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının genel akademik başarılarını cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenleri yordamaktadır. Benzer şekilde öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenleri yordamaktadır. Öğretmen adaylarının hem genel akademik başarılarını hem de ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını onların demografik özellikleri yordamaktadır. Öğretmen adaylarının duyuşsal özelliklerinin hem genel akademik başarılarını hem de ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını manidar olarak yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konu ile ilgili alan yazın taraması, araştırma problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve kısaltmalar; ikinci bölümünde yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalar; üçüncü bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araç ve teknikleri, verilerin analizi; dördüncü bölümde araştırmanın bulguları ve yorumları; beşinci bölümde ise sonuç ve öneriler bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Demografik Değişkenler, Duyuşsal Değişkenler, Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarısı, Genel Akademik Başarı, Genel Akademik Başarının Yordanması*

ABSTRACT

THE PREDICTIVE POWER OF DEMOGRAPHIC AND AFFECTIVE VARIABLES FOR MEASUREMENT AND EVALUATION COURSE PERFORMANCE AND GENERAL ACADEMIC PERFORMANCE

Kart, Arife

Master of Science, Department of Measurement and Evaluation

Supervisor: Assist.Prof.Dr. Deniz GÜLLEROĞLU

June 2012, 67 Pages

The aim of this study, which was carried out with 221 senior students attended measurement and evaluation course in 2011-2012 academic year at the Faculty of Educational Sciences at Ankara University, is to explore the attitude towards measurement and evaluation course, the attitude towards teaching profession and the self-efficacy perceptions of teaching, to determine their correlations with the achievement in measurement and evaluation course and general academic achievement and also to find out the variables predicting the achievement in measurement and evaluation course and general academic achievement.

This is a quantitative correlational research. In accordance with the main purpose of this research, the relationship between the predictor variables and the criterion (predicted) variables were analysed through correlational and regression analysis techniques. In data analysis, Pearson Product-Moment Correlation coefficient for continuous variables and Cramer V coefficient for discrete variables were calculated; also in order to explore the variables predicting the achievement in measurement and evaluation course and general academic achievement, Stepwise Multiple Regression

Analysis technique was used. The frequency and percentiles were calculated for the description of preservice teachers' demographics.

As a result of the research, it has been found out that the variables of gender and father's educational status are the significant predictors of both the general academic achievement and achievement in measurement and evaluation course for the preservice teachers. The demographics are the significant predictors of both general academic achievement and achievement in measurement and evaluation course. The results also indicate that the affective variables do not predict significantly both general academic achievement and achievement in measurement and evaluation course.

This research comprises of five sections. The first section includes the relevant literature, research problem, the purpose of the research, and the significance of research, the limitations of study and abbreviations. The second section includes the relevant researches conducted in Turkey and abroad. The third section includes the research model, the study group, the measurement tools used to obtain the data, the data collection and the data analysis. The fourth section comprises of the research findings and discussion. Finally, the results and recommendations have been presented in the last section.

Keywords: *Demographic Variables, Affective Variables, Achievement in Measurement and Evaluation Course, General Academic Achievement, Prediction of Academic Performance*

Canım Aileme,

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası.....	<i>iv</i>
Teşekkür.....	<i>v</i>
Önsöz.....	<i>vi</i>
Özet.....	<i>vii</i>
Abstract.....	<i>ix</i>
İçindekiler.....	<i>xii</i>
Çizelgeler Listesi.....	<i>xiii</i>

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem.....	1
Amaç.....	9
Önem.....	10
Sınırlılıklar.....	13
Kısaltmalar	14

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Yurt İçi Çalışmalar

Ölçme ve Değerlendirme Dersi ve Yeterlik Algıları İle İlgili Araştırmalar.....	15
Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Algılar İle ilgili Araştırmalar.....	18
Öz Yeterlik Algısı İle İlgili Araştırmalar.....	20
Öz Yeterlik Algısı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar	22

Yurt Dışı Çalışmalar

Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Araştırmalar.....	24
Öz Yeterlik Algısı İle İlgili Araştırmalar.....	25
Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlar ve Algılar İle İlgili Araştırmalar.....	27

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli	30
Araştırma Grubu.....	30
Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	32
Verilerin Analizi.....	33

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

1. Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	40
2. Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	41
3. Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	42
4. Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	44

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar.....	47
Öneriler.....	49

KAYNAKÇA	51
-----------------------	-----------

EKLER.....	62
-------------------	-----------

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetleri ve Öğrenim Gördükleri Programlara Göre Dağılımları.....	31
Çizelge 2: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımları.....	37
Çizelge 3: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları.....	38
Çizelge 4: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları.....	38
Çizelge 5: Bağımlı Sürekli Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler.....	38
Çizelge 6: Bağımsız Sürekli Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler.....	39
Çizelge 7: Belirlenen Bağımsız Değişkenler İle Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarı Notları Arasındaki İlişkiler.....	40
Çizelge 8: Belirlenen Bağımsız Değişkenler İle Genel Akademik Başarı Not Ortalamaları Arasındaki İlişkiler	41
Çizelge 9: Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarısının Yordanmasına İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.....	42
Çizelge 10: Genel Akademik Başarısının Yordanmasına İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi.....	44

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıkları yer almaktadır.

Problem

Eğitim bireyin kendi yaşantısı yolu ile istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1991). Örgün eğitim kapsamında planlı ve programlı olarak istendik yönde davranış değişikliklerin kazanımı, eğitim-öğretim etkinlikleri yolu ile formel bir biçimde okullarda gerçekleştirilmektedir. Dolayısı ile bireylerin gelecekteki yaşamlarını şekillendiren önemli bir süreç olarak kabul edilen eğitim ve öğretim etkinlikleri ile istendik davranış değişiklikleri, büyük oranda okullarda kazanılmaktadır. Bu süreç boyunca bireyin belirli davranışları kazanması için öğretim programı aracılığı ile öğretim öncesi, sırası ve sonrasında çeşitli sınavlardan geçmesi gerekmektedir. Bu amaçla düzey belirleyici, biçimlendirici ve durum belirleyici değerlendirmeler yolu ile öğrenciler hakkında kararlar verilmektedir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda alınan kararların, öğrenciyi tüm yönleriyle değerlendirmeye olanak sağlayacak şekilde olması büyük önem taşımaktadır.

Eğitim bir sistemdir ve bu sistemin öğelerini; girdi, süreç, çıktı ve değerlendirme boyutları oluşturmaktadır. Eğitim sistemi; öğretim hedeflerini, öğretim etkinliklerini ve değerlendirme basamağını kapsamaktadır. Değerlendirme basamağında yer alan ölçme ve değerlendirme boyutu, eğitim sisteminin kalite kontrol mekanizmasıdır. En genel anlamıyla ölçme; bir betimleme işi olup, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahip ise sahip oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir

(Tekin, 2009). Değerlendirme ise ölçme sonucundan elde edilen gözlem sonuçlarını ölçütlerle karşılaştırarak bir karara varma işidir (Baykul ve Turgut, 2010).

Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile öğrenci başarısı daha nesnel değerlendirilebilmektedir. Öğrenci başarısı ne kadar yüksek ise öğretmenin kullandığı öğretim yöntemi, bilgi ve becerisi ve de öz yeterlik inancı o kadar yüksektir. Bandura (1997), öz yeterlik inancını, bireyin olası durumlar ile başa çıkabilmesi için gerekli olan görevleri ne kadar iyi yapabildiğine yönelik yargıları olarak tanımlamıştır. Dolayısı ile bireyin bu yargıları olumlu ise; olası sorunlar ile karşılaştığında kendisini başarıya götürecek biçimde yapacaklarını planlamakta, tersi durumunda ise başarısızlık kaygısı yaşamaktadır (Koballa ve Crawley, 1985).

Eğitimde öğrenci başarısı ile ilişkili olduğu düşünülen önemli kavramlardan birisi de öğretmenlerin yeterlik duygularıdır (Chaco'n, 2005). Öğretmen yeterliği, öğretmenin öğrenci performansını etkileme kapasitesine sahip olduğuna inanmasıdır (Evers, Brouwers ve Tomic, 2002). Öğretmen yeterlik inançları; genel yeterlik inancı ve kişisel yeterlik inancı olmak üzere iki faktörle ilişkilidir ve bu faktörler öğretmen adaylarının düzen ve sorumluluk bilinci ile uyumlu olarak gelişmektedir (Enochs, Riggs ve Shroyer, 1995; Woolfolk ve Hoy, 1990). Öğretmen öz yeterlik algısı; öğretmenlerin öğrencilerin başarılı olmaları için (Ashton,1984) öğrencilerde istendik davranış oluşturmada (Gibson ve Dembo, 1984) öğrencilerini beklenen sonuçlara ulaştırmada (Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2001) ve öğrencilerine etkili eğitim-öğretim verme konusunda kendi yeteneklerine olan inançları ya da kendilerine duydukları güvendir (Guskey ve Passaro, 1994).

Öğretmen adaylarının motivasyonları arttıkça öz yeterlik inançları da artmakta ve dolayısı ile akademik başarıları da artmaktadır (Jinks ve Lorschbach, 2003). Öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeyleri, akademik başarıları ile ilişkilidir (Altunsoy, Çimen, Ekici, Atik ve Gökmen, 2010; Çalışkan, Sezgin Selçuk ve Özcan, 2010; Uzun, Özkılıç ve Şentürk, 2009). Çünkü Bandura (1997)'ya göre öz yeterlik algısı; inançlarımızı,

davranışlarımızı, başarılarımızı ve başarısızlıklarımızı etkilemektedir. Housego (2002), öğretmen adaylarının öğretim yeterliklerine ve kabiliyetlerine olan inançlarının, onların başarılı birer öğretmen olmalarında en önemli ve gerekli önkoşul olduğunu vurgulamaktadır.

Senemoğlu (2010), öğrenci başarısına etki eden öz yeterlik algısını güçlendirmek için öğretmenlerin, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun öğretim yapmaları, her öğrencinin niteliklerine uygun çok çeşitli etkinliklere yer vermeleri ve işbirliğine dayalı öğretim yaklaşımını kullanmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Zimmerman (2000), öz yeterlik inancının, öğrencilerin performans bağlamındaki detaylı değişikliklere, kişisel olarak disipline edilmiş öğrenme yöntemlerinin yanı sıra etkili iletişime ve öğrencilerin akademik başarılarına aracılık etmeye duyarlı olduğunu belirtmektedir. Çünkü öz yeterlik inancı, bireylerin başarı düzeylerini çok güçlü bir şekilde etkilemektedir (Pajares ve Urdan, 2002). Bu nedenle, öğretmenlerin öğrenci performansını etkileme ve öğretim yeterliklerine ilişkin inançları, öğretimsel etkililiğin çok güçlü bir açıklayıcısı konumundadır (Bandura, 1997).

Öğretmenlerin öz yeterlik inançları, performansları ve motivasyonları üzerinde önemli bir role sahiptir (Tschannen Moran ve Woolfolk Hoy, 2001). Çünkü kişisel yeterlik inancı ve öğrenme motivasyonu yüksek olan öğretmen adayları, öğretmenlik uygulamalarını başarılı bir şekilde tamamlar, öğretmen adayı olarak yüksek beklentiler içerisinde olur ve öğrenci başarısını geliştirecek biçimde problem çözme becerisine sahip olur (Woolfolk ve Hoy, 1993). Dolayısı ile yüksek öz yeterlik inancına sahip olan öğretmenler daha az stres yaşarlar ve daha etkili bir eğitim sunarlar (Chan, 2003). Ayrıca yüksek öz yeterlik inancına sahip olan öğretmenler sınıf yönetiminde daha hümanisttir, farklı öğretim yöntemlerini ve farklı soru tekniklerini kullanırlar (Saklofske, Michayluk, Randhawa ve Ross, 2001; Woolfolk ve Hoy, 1990). Yüksek beklentilere sahip öğretmenler, öğrenci merkezli eğitimi sağlayacak nitelikte yönetim stratejilerini kullanarak düşük yetenekli öğrencilerin öğretim ihtiyaçlarını karşılarlar ve öğrencilerin yetenek algılarını değiştirmelerine yardımcı olacak biçimde başarıya katkı sağlarlar (Ross ve Gray, 2006).

Düşük öz yeterliğe sahip öğretmenler ise; öğrencilerin başarısızlıklarında sorumluluk hissetmezler, öğrencilerini güvensiz olmaya sevk ederler ve kendilerini tek otorite olarak görürler (Yaman, Koray Cansüngü ve Altunçekiç, 2004). Düşük yeterliğe sahip öğretmenler; geleneksel yöntemleri daha sık kullanırlar, kontrollü bir öğretim ortamı oluştururlar ve sert yönetim stratejilerini kullanmaya eğilimli olurlar (Witcher, Onwuegbuzie, Collins, Minor ve James, 2002). Ayrıca düşük yeterliğe sahip öğretmenler, kişisel olarak öğrencilerde istedik davranış oluşturabilecek yeteneğe sahip olmadıklarını düşünürler (Wheatly, 2002).

Öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının yetersiz olmasının temelinde yüksek öğrenimleri sürecinde aldıkları eğitimle kendilerini ne kadar donanımlı hissettikleri ve öğretmenlik mesleğinde sınıf bağlamında yapmak zorunda oldukları görevlerin üstesinden gelip gelmeme duygusu yatmaktadır (Dellinger, Bobbett, Oliver, Ellet, 2008). Öğretmenlerin yeterlik algılarındaki değişiklikler büyük ölçüde öğretmenlik programlarında öğrenim gördükleri süre içinde gelişmektedir (Woolfolk Hoy ve Spero, 2005). Bu nedenle öğretmen adaylarının inançları ve tutumları; öğrenme ve öğretme yöntemini, öğrencilerin sınıftaki algılarını, kararlarını ve eylemlerini etkilemektedir (Johnston, 1992).

Öğrenci başarısı ile ilişkili önemli kavramlardan birisi de tutumlardır. Öğrencilerin derse ve öğretmene olan tutumları olumlu ise başarıları artmaktadır. Başarı arttıkça öğrencinin öz yeterlik algısı yükselmekte ve dolayısı ile tutumları da olumlu yönde değişmektedir. Tutum; doğrudan gözlenemeyen, bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 2010). Özgüven (2007)'e göre tutum; bireylerin belirli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali ya da eğilimidir. Tutumlar; bireyin deneyimleri ve edindiği bilgilerin örgütlenmesi ile oluşan, geçici olmayıp belli bir süre devamlılık gösteren, bireyin toplumsallaşırken kültürel olarak sonradan edindiği daha çok bir tepki gösterme eğilimidir (Tavşancıl, 2006). Tutumlar; davranışlarımızı etkileme boyutunda sevilen şeyler ve kişiler, sevilmeyen ve nefret edilen

objeler, politik eğilimler, dinsel duygular, üye olunan gruplarının görüşleri, ekonomik ve sosyal yapı öğeleri, mesleği, ailesi, iş ortamı ve iş arkadaşları ile gelişmektedir. Dolayısıyla tutumlar, davranışları yönlendiren öğeler olarak karşımıza çıkmaktadır (Aksoy, 2010). Bu nedenle tutumlar kitle iletişim araçları, aile, çevre, okul, öğretmenler, arkadaşlar, kişisel deneyim ve benzeri olaylar ile oluşmaktadır ve doğuştan değil sonradan kazanılan özelliklerdir.

Tutumlar, bireyin kişiliğinin bir parçası olarak düşünülmektedir. Bu nedenle kişilik kuramlarının altında yatan temel nedenlerden birisi de tutumların ölçülmesidir. Kişiliğin değişimi ile tutumlar da değişmektedir. Tutumlar kişiliğin psikolojik bir yönü olarak düşünüldüğünde kolay oluşmasına rağmen değiştirmek oldukça zordur. Çeşitli gruplar ve üyeler, tutumların oluşmasında büyük rol oynamaktadır. Bunlardan bir tanesi de okullardır. Okullar öğrenciye yaşantılar sağlayarak tutumları geliştirmektedir (Herr ve Cramer, 1996). Tutumlar başarıyı, başarı da tutumları etkilemektedir (Aiken, 1996).

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları, mesleğin gereklerini yerine getirmede büyük önem taşımaktadır. Bir mesleğe yönelik tutum ve algılar, mesleki yeterlik algılarını ve meslekteki başarıları etkilemektedir (Bulut, 2009). Öğrenciler, öğretmenin tutum ve davranışlarından etkilendikleri için öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili olumlu değer ve tutum kazanmaları, en az bilgi kadar gereklidir. (Çetin, 2006).

Öğretmenlik mesleğinde sadece temel alanlarda donanımlı olmanın yetmediği, bunun yanında birtakım kişisel özelliklere de sahip olunması gerektiği belirtilmektedir (Can, 1987). Bir başka deyişle, öğretmenler sınıfta öğrencileri hem gerekli bilgi ve beceriler ile donatmakta hem de onları kişiliği ile etkilemektedir. Öğretmenlerin öğrencileri etkileyen en önemli kişilik özelliklerinden birisi de tutumlardır. Çünkü öğretmenlerin öğrencilere ve okul çalışmalarına yönelik tutumları, öğrencilerin öğrenmelerini ve kişiliklerini geniş ölçüde etkilemektedir. Öğretmenlerin mesleki tutumları ve öğretmenliği algılayış biçimleri, onların öğretmenlik mesleği anlayışlarını yansıtmaktadır (Küçükahmet, 1976).

Başarı olarak ifade edilen motivasyon derecesi ise, bireyin yetenek ve ilgilerini ortaya çıkarmaktadır (Roe, 1956). Bir işte başarı, yetenek kadar ilgiye de bağlıdır. Bir alandaki başarı, genel yetenek kadar bazı özel yetenekler, ilgi ve güdülenme ile ilişkilidir (Kuzgun, 1982). İlgiler, başarı ile birlikte artar. Bir pozisyonda elde edilen başarı, bir sonraki pozisyondaki hareketi etkiler. Dolayısı ile öğrenciler meslekleri hakkında bilgi sahibi oldukça kendisi hakkındaki bilgisi de artacak ve hayatının mesleğini belirleyecek olan derslere daha çok adapte ve motive olacaktırlar (Brown, 1970).

Bireyin mesleki doyumu arttıkça mesleki başarısı da artmaktadır. Bu nedenle birey mutlu olacağı mesleği tercih etmelidir. Günümüz toplumunda kişi, hayatında mutlu olarak yapmak istediği mesleği belirlerken bazı değerler çerçevesinde gereksinimlerini karşılamaya çalışmaktadır. Super (1957)'e göre çağdaş kişinin genel gereksinimi, bireyin kendisi olabilmesi, bütünlüğünü koruyabilmesi, bağımsızlığını yeterince korumasını sağlayan iş durumlarını ve yaşamlarını bulmaktır. Bu nedenle kişi para kazanmak, geçimini sağlamak, bağımsız olabilmek, sosyalleşmek, itibar sahibi olmak ve kendini güvende hissetmek için meslek seçer.

Bugün dünyada yaygın olan görüş, öğretmenlik mesleğinin profesyonel bir meslek olduğu yönündedir. Günümüzde statü ve saygınlığı ülke ve kültürlere göre değişmekle birlikte öğretmenlik, özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren mesleklerin başında gelmektedir. Öğretmen eğitimi, bu düşünceleri olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir (Eskicumalı, 2005). Dolayısı ile öğretmenlik mesleğini seçen ve atanmak üzere bekleyen adayların, öğretmenlik mesleği hakkında ne düşündükleri ve nasıl düşündükleri araştırılması gereken bir konudur (Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007).

Öğretmen adaylarının akademik başarıları önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Öğretmen adaylarının akademik başarıları, onların mesleklerine yönelik tutumlarını, ilgilerini ve öz yeterlik algılarını yansıtmaktadır. Akademik başarı, öğrencinin mesleğine ilişkin tutumunun ne

yönde olduğunun bir göstergesidir. Ayrıca öğrencinin akademik başarısı, onun öğretmenlik mesleğini icra edebilmesinde ne derecede donanımlı olduğunu da göstermektedir. Öğretmen adayının ölçme ve değerlendirme dersi başarısı ne derecede yüksek ise öğretmenlik mesleği boyunca öğrencileri o ölçüde nesnel ve doğru değerlendirebileceği düşünülebilir.

Aile, meslek seçiminde etkili bir değişkendir (Sampson ve Steffle, 1970). Çünkü ailenin sosyoekonomik düzeyi, bireyin kariyer modelinin başlangıç noktasıdır (Super, 1957). Cinsiyet faktörü de mesleki seçimleri şekillendirmektedir. Kadınlar, erkeklere göre biraz daha farklı kariyer modellerine sahiptirler çünkü kadınlar geleneksel rollere ve biyolojik yapıya sahiptir (Brown, 1970).

Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile öğrenci başarısını artırmak için öncelikle öğrencinin başarısını değerlendirmek gerekmektedir. Bu nedenle sınıf içi uygulamaların ve etkinliklerin, değerlendirme türlerinin, ölçme araçlarının, öğretmenin niteliklerinin ve öğrencinin niteliklerinin yanı sıra öğrencilerin ve öğretmenlerin tutumları, motivasyonu, değerleri, inançları, ilgileri ile mevcut eğitim kaynaklarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin öğrencinin akademik başarısını artırmak için öncelikle öz yeterlik inancının yüksek olması ve bu beklentiler doğrultusunda eğitim ve öğretimi geliştirmesi beklenmektedir. Ayrıca öğretmenlerin, ölçme ve değerlendirme uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmaları da öğrencide tüm yönleri ile hedeflenen kazanıma daha rahat ulaşılmasını sağlayacaktır.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile birey kendisini tanıır, güçlü ve zayıf yanlarını öğrenir, yeteneklerinin ve ilgilerinin farkına varır. Sınavlar öğrenciler hakkında değerlendirme yapabilmek için ölçüt konumunda olmasına rağmen kararlar alma noktasında tek başına yeterli değildir (Cronbach, 1990). Bu nedenle başarıyı değerlendirebilmek için ilgi, tutum ve motivasyon gibi niteliklerin de psikometrik ölme araçları ile belirlenip, değerlendirilmesi gerekli görülmektedir.

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin önemli etkinlik alanlarından birisi de öğrencilerin belirli bir zaman dilimine ait okul öğrenmelerini değerlendirmektir (Thorndike ve Hagen, 1969). Okul öğrenmelerinde uygulanan sınavların ve sınıf içi etkinliklerin temel amacı, öğrencilerin akademik başarısını ölçmek ve değerlendirmektir (Ebel, 1965). Dolayısı ile okul öğrenmelerinde sınıf içi etkinliklerine, belirli bir derse, sınavlara, konuya ya da öğretmenlere ilişkin tutumların belirlenmesi oldukça önemlidir (Gronlund, 1981; Nunnaly, 1972). Bu nedenle öğretmenlerin, ailelerin ve öğrencilerin inanç, değer ve tutumları, okul politikası ve sınıf içi değerlendirme türleri; öğrenci başarısı hakkında karar vermede önemli bir yere sahiptir (McMillan, 2007). Öğrenci başarısını değerlendirme konusunda sadece maksimum performans testleri değil aynı zamanda tipik performansın da ölçülmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü öğrencilerin performansları hakkında daha sağlıklı karar vermek için neleri yapabildiğini belirlemek ve neleri yapabileceğini kestirmek ancak ve ancak öğrencilerin tüm özelliklerini göz önünde bulundurup, değerlendirmekle mümkün olacaktır (Gronlund, 1981).

Ölçme ve değerlendirme sürecinde klasik değerlendirme yöntemlerinin dışında, öğretmenlerin alternatif değerlendirme yöntemleri ile elde edilecek bilgilerin nasıl kullanılacağı ve not verme konusu ile nasıl ilişkilendirileceğine ilişkin yeterli bilgi ve donanıma sahip olmamaları, verimli eğitim-öğretim etkinliklerini etkilemektedir. Öğretmenler, öğrenci başarısını değerlendirme konusuna ilişkin olarak ölçme sonuçlarını sadece not vermek amacıyla değil, aynı zamanda öğrenmeleri geliştirme amacıyla da kullanmalıdırlar. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarını yeterince gerçekleştirememelerinin temel nedeni; öğretmenlerin lisans eğitimleri sırasında ölçme ve değerlendirme alanında temel bilgi ve becerileri kazanmayı sağlayıcı ders ve uygulamaların yeterli olmamasıdır (Kilmen ve Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2009).

Öğretmenler, eğitim sisteminde öğrencinin akademik başarısını geliştirecek temel unsurdur; bu yüzden öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi, öğretim sürecinin geliştirilmesi adına önemlidir. Tüm bu nedenlerden ötürü hizmet öncesi eğitimde, öğretmen

adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlerin öz yeterlik algılarının belirlenmesi gerekli görülmektedir. Öğretmen adayları için bu niteliklerin belirlenmesi, öğretmenlik mesleğinde öğrenciler hakkında doğru ve gerçekçi kararlar alınmasını sağlayacaktır.

Eğitim ve öğretim etkinlikleri, ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile gözden geçirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir. Bu noktada öğretmen adaylarının demografik ve duyuşsal değişkenlerinin ölçme ve değerlendirme dersi başarısı ve genel akademik başarıyı yordama gücünün belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları ve öz yeterlik algıları, onların akademik başarıları ile ilişkili olan önemli kavramlardır.

Araştırmanın problemini, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin demografik ve duyuşsal değişkenlerinin ölçme ve değerlendirme dersi başarısını ve genel akademik başarıyı yordama gücünün belirlenmesi oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin öğretmenlik programlarına devam eden ölçme ve değerlendirme dersi almış olan öğrencilerin cinsiyetleri, annelerinin ve babalarının eğitim durumları, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları ve öz-yeterlik algılarının ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenerek, bu değişkenlerin öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarılarını ne derece yordayıp yordamadığının belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları ile;
 - a) Cinsiyet
 - b) Annenin eğitim durumu
 - c) Babanın eğitim durumu
 - d) Ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum
 - e) Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum
 - f) Özyeterlik algısıdeğişkenleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- 2- Genel akademik başarı not ortalamaları ile;
 - a) Cinsiyet
 - b) Annenin eğitim durumu
 - c) Babanın eğitim durumu
 - d) Ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum
 - e) Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum
 - f) Özyeterlik algısıdeğişkenleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- 3) Ölçme ve değerlendirme dersi başarı notlarının en iyi yordayıcıları nelerdir?

- 4) Genel akademik başarı not ortalamalarının en iyi yordayıcıları nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Geçmişten günümüze kadar öğrenci başarısı ve öğrenci başarısı ile ilişkili faktörler, önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. Geleceğin nesillerini yetiştiren öğretmen, veli ve ilgili tarafların tüm çabaları ile birlikte çevresel koşulların öğrenci başarısındaki rolü yadsınamaz. Öğrencilerin bilişsel özelliklerinin yanında duyuşsal özelliklerinin de dikkate alınması büyük önem taşır. Bireyin mesleki ilgileri, mesleki tutumları, mesleki değerleri, öğretmenliğe yönelik öz yeterlik algısı, kendini akademik olarak yeterli hissetme duygusu ve motivasyonu gibi değişkenler hakkında kararlar verme noktasında eğitim sisteminin önemli bir boyutu olan ölçme ve

değerlendirme alanına düşen sorumluluk giderek daha önemli bir hale gelmektedir.

Bir kişinin belli davranışlarda erişmiş olduğu yetkinlik ve kararlılık nesnel bir biçimde belirlenmedikçe, bu kişinin ilgili davranışlarda beklenen düzeye erişmiş olup olmadığına karar verilemez (Özçelik, 1998). Bu nedenle geçerliği ve güvenilirliği yeterince yüksek olan ölçme araçlarıyla bireyin beklenen düzeye erişmiş olup olmadığı ölçülmelidir ve değerlendirme sonuçları, o kişinin bir öğrenen olarak kendi öğrenmeleri için sorumluluk almasını ve yüksek özgüvene sahip olmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların mesleklerini sevmeleri, mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine varmaları ve meslekleri dolayısıyla kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğini genel olarak çocuk sevgisi, öğretmenlik mesleğindeki çalışma saatlerinin azlığı, tatil dönemlerinin uzunluğu, devlet ve iş güvencesi altında olması, toplumu bilinçlendirme isteği ve idealizm nedenleri ile seçmiş olabilecekleri düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, onların mesleki başarılarını ve doyumlarını yansıtmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenin kendisinden beklenen yeterlikleri sergilemesi öğrencinin akademik yaşantılarının yanı sıra, sosyal ve duyuşsal gelişimini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyecektir. Öğrenci başarısını izleme ve değerlendirme ile ilgili bilgi ve becerilerle donanmış bir öğretmen, öğrenme-öğretme sürecini daha iyi kontrol edebilecektir. Eğitim ve öğretimin niteliği, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının niteliğinden etkilendiği için öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanındaki yeterlikleri, verimli bir eğitim ortamının oluşmasında çok önemli bir role sahiptir (Kilmen ve Çıkrıkçı-Demirtaşlı, 2009).

Öğretmen adaylarının öz yeterlik algısının, onların akademik başarılarını ve mesleklerine yönelik tutumları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yüksek öz yeterlik algısına sahip öğrencilerin akademik başarıları da yüksektir. Akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları da olumlu yönde değişmektedir. Akademik başarı ile ilişkili bir diğer değişken ise anne ve babanın eğitim düzeyidir. Eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin akademik olarak daha çok desteklendiği, motive edildiği düşünüldüğünde anne ve babanın eğitim düzeyinin oldukça büyük role sahip olduğu ifade edilebilir. Cinsiyet değişkeni de öğrencilerin mesleklerine ilişkin tutumları ile ilişkilidir. Meslekler toplumsal olarak büyük ölçüde, bireylerin cinsiyet ve sosyal rollerine göre şekillenmektedir. Bu gerekçeyle cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının akademik başarıları, tutumları ve öz yeterlik algıları ile ilişkili olduğu varsayıldığında araştırılmasında önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

Üniversite öğrencileri, ölçme ve değerlendirme dersini sayısal ağırlıklı ve zor bir ders olarak algılamakta ve bu nedenle olumsuz tutum sergilemektedirler. Öğrencilerin demografik ve duyuşsal değişkenlerin onların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenliğe yönelik öz yeterlik algıları ile ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları ile ilişkili oldukları düşünüldüğünde ölçme ve değerlendirme başarısı ile genel akademik başarının araştırılması gerekli görülmektedir. Eğitim Bilimleri Fakültesi ölçme ve değerlendirme dersini almış öğretmen adayları ile ilgili demografik ve duyuşsal değişkenlerin ölçme ve değerlendirme başarısını ve genel akademik başarıyı yordama gücü ile ilgili bir çalışmanın Türkiye’de yapılmamış olması ve yurt dışı çalışmalarında da konu ile ilgili araştırmaların oldukça sınırlı olması, bu tür bir çalışmaya gereksinim duyulduğunu göstermektedir.

Eğitim aracılığı ile istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecinde arzu edilen davranış değişikliklerinin sistemli olarak okullarda öğretmenler tarafından kazandırıldığı göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin istendik yönde davranış değişikliğini kazandırabilecek birtakım niteliklere sahip olması gerekmektedir. Öğretmenlerin sahip olması gereken

niteliklerin başında öğretmen öz yeterliği, ölçme ve değerlendirme yeterliği ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar gelmektedir.

Öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında öğrenciyi doğru ve gerçekçi bir biçimde farklı ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleriyle değerlendirebilmeleri için öncelikle öğretmen adaylarının yüksek öz yeterlik algısına ve mesleklerine yönelik olumlu tutuma sahip olmaları gerekmektedir. Öğretmen adaylarının bu niteliklere sahip olmaları, öğrenci başarısını artırmaya yönelik girişimlerin de olumlu olacağını düşündürmektedir. Bu nedenle hizmet öncesi eğitimde öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi başarısının, genel akademik başarısının, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumların ve öğretmen öz yeterlik algılarının araştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Dolayısı ile öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi başarısının, genel akademik başarısının, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumların ve öğretmen öz yeterlik algılarının araştırılması büyük önem taşımaktadır.

Sınırlılıklar

- 1) Araştırma, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin öğretmenlik programlarına devam eden ölçme ve değerlendirme dersi almış dördüncü sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- 2) Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları ile genel akademik başarı notları öğretim üyelerinin ölçme-değerlendirme uygulamaları ile sınırlıdır.

Kısaltmalar

BÖTE:	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği
DKABÖ:	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği
GABNO:	Genel Akademik Başarı Not Ortalaması
ÖDBN:	Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarı Notu
ÖDTP:	Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Puanı
OÖÖ:	Okul Öncesi Öğretmenliği
ÖİTÖ:	Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği
ÖZYAP:	Öz Yeterlik Algısı Puanı
SNF:	Sınıf Öğretmenliği
SBÖ:	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
VIF:	Varyans Şişirme Faktörü

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumları ile öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına yönelik yurt içi ve yurt dışı araştırmalara yer verilmiştir.

Yurt İçi Çalışmalar

Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yapılan araştırmaların genelde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğrenci başarısına ilişkin ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları ile ölçme ve değerlendirme bilgi, beceri ve tutumlarının belirlenmesine ilişkin çalışmalar olduğu görülmektedir.

Ölçme ve Değerlendirme Dersi ve Yeterlik Algıları İle İlgili Araştırmalar

Gümüş (1981), “Ölçme ve Değerlendirme Dersinin Öğretmenlerin Öğrenci Başarısını Değerlendirme Davranışlarına Katkısı” adlı çalışmada yüksek öğrenim sürecinde ölçme ve değerlendirme dersi alan öğretmenler ile bu dersi almayan öğretmenlerin, öğrenci başarısını değerlendirmedeki katkısını araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, yüksek öğrenim sürecinde ölçme ve değerlendirme dersi alan öğretmenlerin, öğrenci başarısını değerlendirmede daha olumlu ve başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çakan (2004), “Öğretmenlerin Ölçme – Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim” adlı çalışmasında ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile ölçme-değerlendirme yeterlik algıları

arasında manidar bir fark olup olmadığını araştırmıştır. Çalışmaya 504 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin büyük bir bölümü kendilerini ölçme ve değerlendirme alanında yetersiz algıladıkları; ilköğretim öğretmenlerinin, ortaöğretim öğretmenlerine göre kendilerini ölçme ve değerlendirme alanında daha yeterli algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçme ve değerlendirme uygulamaları dikkate alındığında ilköğretim öğretmenlerinin çoktan seçmeli soruları daha çok tercih ettikleri tespit edilmiştir. Diğer taraftan ortaöğretim öğretmenlerinin ise daha çok yazılı yoklamaları kullandıkları belirlenmiştir.

Gelbal ve Kelecioğlu (2007), “Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar” adlı çalışmalarında öğretmenlerin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik görüşleri belirlemişlerdir. Çalışmaya 242 sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin öğrenci başarısını belirlemede kendilerini yeterli gördükleri ve geleneksel ölçme yöntemlerini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ölçme araçlarını kullanmada karşılaştıkları sorunların başında sınıfların kalabalık oluşu ve zaman yetersizliği gelmektedir. Öğretmenlerin büyük bir bölümünün karşılaştıkları yeni değerlendirme yaklaşımlarının olumlu ve olumsuz yanlarına ilişkin görüşlerinin, programda belirtilen özelliklerle paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan öğretmenlerin ölçme tekniklerinin kullanımı ve hazırlanması konusunda eğitime ihtiyaçları olduğu belirlenmiştir.

Pektaş (2010), “Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Yeterlik Algılarının İncelenmesi” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeterlik algılarını ve bu algıların cinsiyet, öğrenim görülen program ve öğretim programı türü (birinci ve ikinci öğretim) değişkenleri bakımından farklılık gösterip göstermediğini araştırmıştır. Araştırmanın bulgularına göre yeterlik algıları bir bütün olarak incelendiğinde, öğretmen adaylarının temel kavramlar ve ölçme teknikleri boyutlarında kendilerini yeterli; istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma boyutunda ise kendilerini orta düzeyde yeterli algıladıkları görülmüştür. Kullanılan ölçeğin

bütünü dikkate alındığında ise öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmeye yönelik olarak kendilerini orta düzeyde yeterli algıladıkları görülmektedir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik algıların cinsiyet değişkeni bakımından yapılan karşılaştırmalarda erkek ve kız öğrenciler arasında manidar farklılıklar bulunmuştur ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kendilerini daha yeterli algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program değişkeni bakımından Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin diğer programlarda öğrenim gören öğrencilere göre kendilerini ölçme ve değerlendirme alanında daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Özel Eğitim Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin kendilerini ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları bakımından daha az yeterli gördükleri belirtilmiştir.

Yavuz (2010), "Öğretmen Adaylarının Öğrenme- Öğretme Süreci ve Ölçme ve Değerlendirme Alanındaki Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri" adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme alanındaki görüşlerinin nedenlerini belirlemeyi ve bu görüşlerin cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ile öğretmenlik mesleği tercihindeki isteklilik durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme alanında kendilerini genel olarak yeterli gördükleri; cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının görüşlerinde manidar bir farklılaşma oluşturmadığı ve öğretmen adaylarının kendilerini yeterli görmelerinin nedenlerinin yüksek öz yeterlik inancı, deneyimli olma durumu, yetersiz görmelerinin nedenlerinin ise derslerin teorik işlenmesi, deneyimsizlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ölçme-değerlendirme yeterliklerine ilişkin görüşleri dikkate alındığında öğretmenlik mesleğini yönelik isteklilik durumu ve tercihleri arasında manidar bir fark bulunmamıştır. Bölümlere göre öğrencilerin ölçme-değerlendirme yeterlik algılarına ilişkin görüşleri arasında manidar farklılıklar bulunmuştur. Ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri ele alındığında Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı öğrencilerinin, Türkçe ve Okul Öncesi Öğretmenliği Programı öğrencilerine göre; Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencilerinin, İngilizce,

Türkçe ve Okul Öncesi Öğretmenliği Programı öğrencilerine göre kendilerini daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Değişik ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanarak öğrencilerin öğrenmelerine ilişkin ölçme ve değerlendirme yeterliği dikkate alındığında Türkçe Öğretmenliği Programı öğrencilerinin kendilerini Fen Bilgisi, Matematik ve Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencileri kadar yeterli görmedikleri; Okul Öncesi Öğretmenliği Programı öğrencileri kendilerini bu alanda çok yetersiz gördükleri ve Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencilerinin ise bu alanda kendilerini çok yeterli gördükleri belirtilmiştir. Ayrıca verileri analiz ederek öğrencilere geri bildirim sağlama konusunda Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencilerinin yeterlik algılarının çok yüksek olduğu ve bu sırayı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı öğrencileri ile Matematik Öğretmenliği Programı öğrencilerinin izlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Algılar İle İlgili Araştırmalar

Öğretmenlik mesleğine yönelik yapılan araştırmaların çoğu, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar ile cinsiyet ve sınıf düzeyi gibi değişkenler arasında manidar bir fark olup olmadığını belirlemeye yönelik çalışmaları kapsamaktadır.

Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu (2009), “Türk ve Azeri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” adlı çalışmalarında Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını araştırmışlardır. Çalışmaya 176 Türk ve 290 Azeri öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında Azeri öğretmen adaylarının lehine manidar bir fark vardır. Azeri öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında manidar bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Türk öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf düzeyi değişkenine göre Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında manidar bir fark görülmezken Türk öğretmen adaylarının

öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının üçüncü ve dördüncü sınıfların lehine manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise üçüncü sınıf öğretmen adaylarının lehine manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tercih sırası değişkeni bakımından Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ilk beş tercihi arasında olan öğretmen adaylarının diğer öğretmen adaylarına göre mesleki tutumları arasında manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tercih sırası değişkeni bakımından Türk öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ilk sekiz tercihi arasında olan öğretmen adaylarının diğer öğretmen adaylarına göre mesleki tutumları arasında manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özder, Konedralı ve Zeki (2010), “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Akademik Başarıları” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile akademik başarıları, cinsiyetleri, öğrenim gördükleri program ve öğretmenliği tercih etme nedenleri ile sınıf düzeyleri açısından farklılıkları belirleyen değişkenleri araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutum puanları ile akademik başarı puanları arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından bir farklılık göstermemektedir. Ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğrenim gördükleri program ile öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri (kendi isteği ile öğretmenlik mesleğini seçme, aile isteği ile öğretmenlik mesleğini seçme ve iş imkânları bakımından öğretmenlik mesleğini seçme) farklılık göstermektedir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının akademik başarılarının cinsiyet değişkeni bakımından kız öğrenciler lehine manidar farklılıklar oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin akademik başarıları ile öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri ve öğrenim gördükleri program arasında manidar bir fark bulunmazken sınıf düzeyi değişkeni bakımından üçüncü sınıfa giden öğrencilerin birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre; dördüncü sınıfların birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre akademik başarıları arasında manidar bir

fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğretmenlik mesleğini kendi isteği ile seçme ve iş imkanları tercih nedenlerine göre manidar bir farkın olduğu ancak öğrencilerin öğrenim gördükleri programa göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında manidar bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dikici ve Sağnak (2011), “Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Yeterlikleri” adlı çalışmalarında son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve yeterliklerini araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile öğretmenlik tutum ölçeği ve öğretmenlik yeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında manidar bir fark bulunmamıştır. Ayrıca araştırma verilerine uygulanan regresyon analizi sonucunda öğretmen yeterlik ölçeğinden elde edilen puanların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun manidar bir yordayıcısı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Yeterlik Algısı İle İlgili Araştırmalar

Öğrencilerin öz yeterlik algıları ile ilgili yapılan araştırmaların çoğu, öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları arasında manidar bir fark olup olmadığını belirlemeye yönelik çalışmalardan oluşmaktadır.

Kahyaoglu ve Yangın (2007), “Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz Yeterliklerine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik algıları ile cinsiyet, öğrenim gördükleri program, öğrenim gördükleri program türü (birinci ve ikinci öğretim), mezun olunan lise türü ve sınıf düzeyi değişkenlerini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, İlköğretim Fen Bilgisi Programı’nda okuyan öğretmen adaylarının, diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarına göre mesleki öz yeterliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri program türü ile öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre mesleki öz yeterlik algılarının manidar bir şekilde farklılaştığı fakat öğretmen adaylarının cinsiyet ve mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre mesleki öz yeterlik algılarında manidar

bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Program türü değişkenine göre öğrencilerin öz yeterlik algılarının ikinci öğretim programında öğrenim gören öğrencilerin lehine sonuçlandığı ve sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin öz yeterlik algılarının ikinci sınıfa devam eden öğrencilerin lehine sonuçlandığı belirtilmiştir. Dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin öz yeterlik algılarının oldukça düşük olduğu ve belirlenen değişkenler arasında manidar bir fark olmadığı belirtilmiştir.

Fırat-Durdukoca (2010), “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğretim türüne (birinci ve ikinci öğretim) göre manidar bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek istemiştir. Çalışmaya 260 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının öğretim türü değişkenine göre manidar bir biçimde farklılaşmadığı, cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin lehine sonuçlandığı belirtilmiştir. Ayrıca sınıf düzeyi değişkenine göre öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik algılarının birinci sınıf ile ikinci sınıf arasında birinci sınıf lehine; ikinci sınıf ile üçüncü sınıf arasında üçüncü sınıf lehine ve ikinci sınıf ile dördüncü sınıf arasında ise dördüncü sınıf lehine manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin-Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), “Öğretmen Öz Yeterlik İnanç Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlik İnançları” adlı çalışmalarında ‘Öğretmen Öz Yeterlik İnanç Ölçeği’ni Türk kültürüne uyarlamışlardır. Çalışmaya üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 243 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Çalışmada üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik inançlarının cinsiyetleri, genel akademik başarı not ortalamaları ve sınıf düzeylerine göre manidar bir farkın olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının cinsiyet ve genel akademik başarı not ortalamalarına göre manidar bir fark oluşturmadığı ancak sınıf düzeyine göre son sınıf öğrencilerinin lehine manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Yeterlik Algısı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar

Öğrencilerin öz yeterlik algıları ve mesleki tutumları ile ilgili yapılan araştırmaların çoğu, öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında manidar bir fark olup olmadığını belirleyen çalışmalar oluşturmaktadır.

Çapri ve Çelikkaleli (2008), “Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançları” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarını; cinsiyet, öğrenim gördükleri bölüm ile Teknik Eğitim Fakültesi ve Eğitim Fakültesi’ne göre manidar bir farkın olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları ile yeterlik algılarına ilişkin cinsiyet değişkeninin kız öğrencilerin lehine manidar bir farkın olduğu, öğrenim gördükleri bölümün ve fakülte değişkenlerinin ise manidar bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının yeterlik inançları ile öğrenim gördükleri bölüm ve fakülte değişkenleri arasında manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin mesleki yeterlik algılarının Eğitim Fakültesi öğrencileri lehine sonuçlar elde edilmiştir. Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Programı öğretmen adaylarının diğer öğretmen adaylarına göre ve Teknik Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi öğretmen adaylarının ise diğer öğretmen adaylarına mesleki yeterlikleri arasında manidar bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Oğuz ve Topkaya (2008), “Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmen Öz Yeterlik İnançları ile Öğretmenliğe İlişkin Tutumları” adlı çalışmalarında üç soruya yanıt aramışlardır. Ortaöğretim alan öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile cinsiyetleri, yaşları ve öğrenim gördükleri bölümleri arasında manidar bir fark var mıdır? Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri, yaşları ve öğrenim gördükleri bölümleri arasında manidar bir fark var mıdır? Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları ile öz yeterlik algı puanları arasında manidar bir ilişki var mıdır? Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile cinsiyet ve yaş değişkenleri

arasında manidar bir fark olmadığı ancak öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç puanları ile öğrenim gördükleri bölüm arasında manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin öz yeterlik algısı ölçeğine ilişkin öğrenci güdülemesi alt boyutunda Tarih Programı öğrencilerinin Biyoloji, Fizik ve Kimya programlarında öğrenim gören öğrencilere göre öz yeterlik algılarına göre; Felsefe, Tarih ve Fizik Programı öğrencilerinin Edebiyat Programı öğrencilerine göre öz yeterlik algıları arasında göre manidar bir farkın olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin öz yeterlik ölçeğine ilişkin öğretim stratejileri alt boyutunda Tarih ve Fizik Programı öğrencileri ile Biyoloji Programı öğrencilerinin öz yeterlik algıları arasında manidar bir farkın olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan öz yeterlik algısı ölçeğine ilişkin sınıf yönetimi alt boyutunun öğrencilerin öz yeterlik algıları ile öğrenim gördükleri programlar arasında manidar bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile öğrenim gördükleri bölüm ve yaş değişkenleri arasında manidar bir farkın olmadığı ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında kız öğrenciler lehine manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demirtaş, Cömert ve Özer (2011), “Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları İle Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim görülen program ve öğretim programı türü (birinci ve ikinci öğretim) değişkenlerine göre öz yeterlik algılarında manidar bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algısı ölçeğine ilişkin olarak cinsiyet değişkenine göre öz yeterlik algılarının, erkek öğretmen adaylarının lehine manidar bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öz yeterlik algısı ölçeğinden elde edilen toplam puanlar ele alındığında Türkçe, Sosyal Bilgiler, Müzik ve Resim-İş Öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının diğer programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarına göre kendilerini daha yeterli algıladıkları

sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan Okul Öncesi öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının kendilerini, diğer programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha az yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim görölen program değişkenlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise manidar bir farklılık oluşturmadığı ancak öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında pozitif yönde düşük bir korelasyon verdiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretim programı türü değişkenine göre hem öz yeterlik algılarında hem de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında manidar bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yurt Dışı Çalışmalar

Ölçme ve Değerlendirme ile ilgili yapılan araştırmaların genelde öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğrenci başarisına ilişkin ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları ile ölçme ve değerlendirme bilgi, beceri ve tutumlarının belirlenmesine ilişkin çalışmalar olduğu görölmektedir.

Ölçme ve Değerlendirme Dersi İle İlgili Araştırmalar

Wise, Lukin ve Roos (1991), "Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Eğitimi Konusundaki İnançları" adlı çalışmalarında öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme eğitimi konusundaki inançlarını araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme eğitiminin önemi ve yeterliği hakkındaki görüşlerinin onların ölçme ve değerlendirme hakkındaki bilgi ve yeteneklerine bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ölçme ve değerlendirme eğitiminin çok önemli olduğu, yüksek öğrenim süresince aldıkları ölçme ve değerlendirme eğitiminin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Ancak öğretmenlerin, ölçme ve değerlendirme bilgi ve yeterlik düzeyleri ne olursa olsun bir öğretmenin mutlaka yüksek düzeyde ölçme ve değerlendirme bilgisine sahip olması gerektiği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Alkharusi, Kazem ve Al Musawai (2011), “Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Bilgi, Beceri ve Tutumları” adlı çalışmalarında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitimde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin bilgi, beceri ve tutumlarının ne düzeyde olduğunu araştırmışlardır. Umman’da 279 öğretmen adayı ve 233 öğretmen ile çalışmışlardır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin, öğretmen adaylarına göre, eğitimde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin bilgi düzeylerinin oldukça düşük olduğu, deneyimlilik düzeyine ilişkin algılarının yüksek ve tutumlarının öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hizmet öncesi eğitimde ölçme ve değerlendirme dersi almanın, öğretimi geliştirme ve öğrencileri değerlendirme konusunda oldukça faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Yeterlik Algısı İle İlgili Araştırmalar

Öğrencilerin öz yeterlik algıları ile ilgili yapılan araştırmaların çoğu, öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları arasında manidar bir fark ya da ilişki olup olmadığını belirlemeye yönelik çalışmalardan oluşturmaktadır.

Broussard, Book ve Byars (1988), “Eğitimde Değişimi Destekleyen Federal Programlar: Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Yeterlik İnançlarını Etkileyen Faktörler” adlı çalışmalarında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yeterlik inançlarını araştırmışlardır. Böylece öğretmen adaylarının üniversitedeki ilk yılındaki ve son yılındaki yeterlik algıları ile görev yapan öğretmenlerin yeterlik algılarını karşılaştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, deneyim ile birlikte öğretmenlerin yeterlik algılarının anlamlı olarak arttığı ancak bu ilişkinin oldukça düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Martin (1989), “Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları Üzerindeki Bağlamsal Etkiler” adlı çalışmasında öğretmen eğitimi programları ile öğretmen yeterlik inançlarında olan değişiklikleri araştırmıştır. Öğretmen adaylarının üniversiteye başladıkları ilk yıldan son yıla kadar olan sürede ve öğretmenliğin ilk yılında öğretmen eğitimi programları ile öğretmen adaylarının yeterlik algılarında ne gibi değişiklikler olduğunu belirlemeyi

amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin üniversiteye başladıkları ilk yıl için öğretmen yeterlik algılarının oldukça yüksek olduğu ancak öğretmenlik programlarının yoğunluğu gerekçesi ile öğretmen adaylarının yeterlik algılarının mezun olana kadar giderek azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenliğin ilk yılında hizmet içi eğitim programının yoğunluğu nedeni ile öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Taimalu ve Öim (2005), “Estonyalı Öğretmenlerin Öğretmenlik Yeterlik İnançları ve Etkileyen Faktörler” adlı çalışmalarında Estonyalı öğretmenlerin öğretmenlik yeterlik inançlarını ve etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Çalışmaya 193 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen yeterliği kavramının duyguların, inançların ve tutumların bütününe kapsadığı ve öğretmen yeterliğinin öğretmenin öğrenci başarısını etkilemede yeterliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Estonyalı öğretmenlerin kişisel yeterlik inançları oldukça yüksek olduğu ancak genel yeterlik inanç iyimserlik düzeylerinin biraz düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin yeterlik inançlarının onların yaşına, öğretmen olarak çalışacakları okul düzeyine (ilköğretim, ortaöğretim vb.), sahip oldukları mesleki donanıma, uzmanlık alanlarına, ders öğretim yöntemlerine ve öğretmenlik deneyimlerine bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pendergast, Garvis ve Keogh (2010), “Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları: Öğretmenlik Anlayışları” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının birinci sınıf sonunda ve dördüncü sınıf sonunda öz yeterlik inançlarını araştırmışlardır. Çalışmaya 279 öğretmen adayından ilk uygulamada 173, ikinci uygulamada ise 76 kişi katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının son sınıfta yeterlik inançları azalmıştır. Araştırmacılar, öğretmen adaylarının son sınıfta hem kuramsal olarak hem de öğretmen uygulamaları ile gerçek öğretmenlik mesleğini kavradıkları ve önemini fark ettikleri düşüncesiyle öz yeterlik algılarında bir azalma olduğu sonucuna varmışlardır. Cinsiyet, yaş, deneyimli olma ve öğrenim gördükleri program değişkenleri ile öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır.

Siwatu (2011), “Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının cinsiyet, öğrenim görülen program, sınıf düzeyi ve farklı etnik kökene sahip olma değişkenlerine göre olumlu yönde geliştirilmesi konusunda öğrencilerin görüşlerini belirlemek istemiştir. Çalışmanın araştırma grubunu 140 kız öğrenci ve 52 erkek öğrenci olmak üzere 192 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarını belirlemeye yönelik bir ölçek kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada farklı etnik kökene sahip dokuz öğrenci ile yapılan yüz yüze görüşmeler sonucunda sınıf içi çalışmalarda çeşitli öğretim materyallerini kullanmanın, grup çalışmasının ve öğretimi somut örneklerle zenginleştirmenin; öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının geliştireceği sonucuna ulaşılmıştır.

Woodcook (2011), “Öğretmenlik Eğitimi Süresince Öğretmen Adaylarının Yeterliklerinin Karşılaştırmalı Bir Araştırması” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri süre boyunca yeterlik algılarındaki değişimlerini araştırmıştır. Çalışmaya 467 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik algıları mezun olana kadar değişmemektedir. Ortaöğretim öğretmenlerinin kişisel yeterlik algıları ise giderek azalmaktadır ancak genel yeterlik algıları ise giderek artmaktadır.

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlar ve Algılar İle İlgili Araştırmalar

Strickland, Page and Page (2001), “Öğretmen Adaylarının Bir Meslek Olarak Öğretmenlik Algıları” adlı çalışmalarında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve demografik değişkenlere göre öğretmenlik mesleğine yönelik algılarını araştırmışlardır. Çalışmaya 101 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve algıları oldukça olumludur. Ailesinde öğretmen olan öğrencilerin, ailesinde öğretmen olmayan öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve algılarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin arkadaşlarının desteğinin, mevcut iş koşullarının ve öğretmen ihtiyacının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik algılarını ve tutumlarını olumlu

yönde değiştirdiği ve öğretmenlik mesleğine yönelik talebi artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni bakımından erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine daha olumlu baktıkları ancak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, öğretmenlik mesleğine daha çok önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının göreve başlayacakları zaman alacakları maaşın yeterli olmaması konusunda hayal kırıklığına uğradıkları ve bu durumun öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ile algılarını olumsuz yönde değiştirdikleri görüşünde oldukları belirtilmiştir.

Bu alanda yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalarda genellikle ölçme ve değerlendirme yeterlik algılarına, öz yeterlik algısı puanlarına ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin öğrenci görüşleri ile bu değişkenleri etkileyen ya da ilişkili olduğu düşünölen faktörler üzerinde durulmuştur. Cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf düzeyi, öğretim türü (birinci öğretim, ikinci öğretim), öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri ve sırası gibi değişkenlerin belirlenen duyuşsal özellikler arasında manidar bir ilişki ya da fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu araştırmalarda, sadece öğrencinin üniversiteye ilişkin özelliklerden biri veya birkaçının öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının duyuşsal özelliklerine ne derecede katkı sağladığını belirlemeye yönelik sonuçlar elde edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda cinsiyet değişkeni ile araştırılan değişkenler arasında genelde kız öğrencilerin lehine manidar bir ilişki ya da manidar bir fark olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri, sırası ve bölümleri değişkenlerinin öz yeterlik algısı puanları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları bakımından manidar farklılıklar elde edilmiştir.

Bu çalışmada, yurt içinde yapılan diğer araştırmalardan farklı olarak yüksek öğretimde ğretmen adaylarının başarısını yordayıp yordamadığı merak edilen değişkenlerin birlikte lme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarılarını yordama glerine bakılmıştır. Yapılan araştırmalarda duyuşsal özelliklere ilişkin değişkenler ile çalışıldığı bilinmektedir. Bu araştırmada ise farklı öğretmenlik programlarında öğrenim gören ğretmen adaylarının genel akademik başarıları ile lme ve değerlendirme dersi başarılarını hangi demografik değişkenlerin ve hangi duyuşsal değişkenlerin ğretmen adaylarının genel akademik başarıları ile lme ve değerlendirme dersi başarılarını yordayıp yordamadığı belirlenmek istenmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, korelasyonel araştırma niteliği taşımaktadır. Korelasyonel araştırmalar, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği ve bu değişkenler arasında var olan ilişkileri ve derecesini belirlemek amacı ile veri toplamayı gerektiren araştırmalardır (Brewer ve Crano, 2002; Frankel ve Wallen, 2005; Gay, Mills ve Airasian, 2009). Korelasyonel çalışmalar genellikle başarı gibi karmaşık önemli değişkenlerle ilişkili olduğuna inanılan çok sayıdaki değişkenleri araştırır ve bu araştırma türünde değişkenlerin değişimleri birlikte incelenir (Gay vd., 2009).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin öğretmenlik programlarına devam eden ölçme ve değerlendirme dersi almış olan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri programa göre dağılımları Çizelge 1' de verilmiştir.

Çizelge 1.
Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyetleri ve Öğrenim
Gördükleri Programlara Göre Dağılımları

Değişkenler	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
SNF	41	65.10	22	34.90	63	100
SBÖ	19	46.30	22	53.70	41	100
OÖÖ	40	88.90	5	11.10	45	100
BÖTE	11	26.80	30	73.20	41	100
DKABÖ	17	54.80	14	45.20	31	100
TOPLAM	128	57.92	93	42.08	221	100

Çizelge 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 128'i (%57.92) kız, 93'ü (%42.08) erkektir. Sınıf Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin 41'i (%65.10) kız, 22'si (34.90) erkektir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin 19'u (%46.30) kız, 22'si (%53.70) erkektir. Okul Öncesi Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin 40'ı (%88.90) kız, 5'i (%11.10) erkektir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin 11'i (%26.80) kız, 30'u (%73.20) erkektir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğrencilerin 17'si (%54.80) kız, 14'ü (%45.20) erkektir.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı'nda öğrenim gören öğretmen adayları ikinci sınıfta, diğer programlarda öğrenim gören öğretmen adayları ise üçüncü sınıfta ölçme ve değerlendirme dersi almışlardır.

Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Çalışmada “Ölçme ve Değerlendirme Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” ile “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Öğretmen Öz Yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmış, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları ile genel akademik başarı not ortalamalarına Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin Öğrenci İşleri Bürosu kayıtlarından ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri, annelerinin ve babalarının eğitim durumlarını içeren kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Çıkrıkçı-Demirtaşlı (2002), tarafından geliştirilen ‘Ölçme ve Değerlendirme Dersine İlişkin Tutum Ölçeği’, 41 tutum ifadesinden oluşmaktadır. Ölçekte 20 olumlu ve 21 olumsuz tutum ifadesi bulunmaktadır. Ölçek, *tamamen katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum* biçiminde tepki seçeneklerinden oluşan dört dereceli Likert tipi ölçek olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin deneme formu Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nde öğretmenlik sertifikası programına devam eden 242 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Ölçeğe uygulanan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda, ölçeğin üç boyutlu olduğu, tüm ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısının .95 ve ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayılarının ise sırası ile .92, .90 ve .82 olduğu tespit edilmiştir. Ölçek, “öğretmenlik programında ölçme ve değerlendirme dersinin önemine ilişkin biliş”, “öğretmenlik programlarında ölçme ve değerlendirme dersinin yararına ilişkin algı” ve “öğretmenlik programlarında ölçme ve değerlendirme derslerini alma isteği” olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır.

Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven (2000) tarafından geliştirilen ‘Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği’ 23 tutum ifadesinden oluşmaktadır. Ölçeğin deneme formu uygulamasında, 38 tutum ifadesi bulunurken ön uygulama ve analiz sonucunda 23 maddeye indirgenmiştir. Beş dereceli Likert tipi ölçek formunda yanıtlar *tamamen uygun, uygun, kararsızım, uygun değil ve hiç uygun değil* tepki dereceleri yer almaktadır. Beş dereceli ölçek formu için Cronbach Alfa İç tutarlılık katsayısı .99 dur. Ölçeğin, faktör analizi sonucunda tek boyutlu olduğu belirtilmiştir.

Köse ve Demirtaşlı (2007), tarafından Türk kültürüne uyarlanan öğretmenler ve öğretmen adaylarına uygulanabilen ‘Öğretmen Öz Yeterlik Algısı Ölçeği’, beş dereceli Likert tipi 24 maddeden oluşmaktadır. Öğretmen Öz Yeterlik Algısı Ölçeği için hesaplanan Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı .94 iken alt boyutlar için hesaplanan Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayılarının sırası ile “Öğrenci Güdülemesi” boyutu için .82, “Öğretim Stratejileri” boyutu için .86 ve “Sınıf Yönetimi” boyutu için .88 dir.

Verilerin Analizi

Veriler, bilgisayar ortamında SPSS 13.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile annelerinin ve babalarının eğitim durumlarını betimlemek amacı ile yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacı ile Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve Cramer V Katsayısı kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik ve duyuşsal değişkenlerinin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarıyı ne derecede yordayıp yordamadığını belirlemek için Aşamalı Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının genel akademik başarı not ortalamaları ile ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğretmen öz yeterlik algıları arasındaki ilişkileri belirlemek amacı ile Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı; en az aralık ölçeğinde olan iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi açıklamak üzere kullanılan korelasyon katsayısıdır (Büyüköztürk, 2010).

Öğretmen adaylarının genel akademik başarı not ortalaması ve ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları ile cinsiyetleri, anne ve babalarının eğitim durumları arasındaki ilişkileri belirlemek amacı ile Cramer V Katsayısı kullanılmıştır. Cramer V Katsayısı, iki kategorik değişkenin ikiden fazla kategorisi olan ve bu kategorik değişkenlerin birlikte 0 ile 1 arasında değişimini gösteren katsayısıdır. “0” değeri, iki değişken arasında birliktelik

olmadığını; “1” değeri ise, tam birliktelik olduğunu ifade etmektedir (Özdamar, 2004).

Araştırma grubuna ait veri setlerine ilişkin kayıp değerlerin olup olmadığı, normallik, doğrusallık ve eşvaryanslılık (homojenlik) varsayımları incelenmiştir. Öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlar, Z standart puanlar ile incelenmiş ve normal dağılımın bir başka ifade ile -3 ve +3 standart sapma değerlerinin dışında olan puanlar gözden geçirilmiştir. Uç değerlere ilişkin Mahalanobis uzaklıkları test edilmiş ve aşırı sapma gösteren değerler ile uç değerlere sahip olan denekler araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırmada 221 öğrencinin verileri analize dahil edilmiştir.

Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi, bağımlı değişken ile ilişkili olan iki ya da daha çok bağımsız değişkene dayalı olarak bağımlı değişkenin tahmin edilmesine yönelik bir analiz türüdür (Tabachnick ve Fidell, 2001; Pedhazur ve Pedhazur Schmelkin, 1991). Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi'nde regresyon eşitliğine ya da modeline yalnızca bağımlı değişkenin önemli yordayıcıları olan bağımsız değişkenler alınır, diğer değişkenler eşitlik dışında bırakılır. Öncelikle bağımlı değişken Y ile en yüksek korelasyonu veren bağımlı değişkenin varyansına en büyük katkıyı verecek olan bağımsız değişken X_1 seçilerek işleme başlanır. Daha sonra Y'nin varyansına birinci ile birlikte en büyük katkıyı getiren X_2 değişkeni analize alınarak işlem sürdürülür (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Araştırma kapsamında *ölçme ve değerlendirme dersi notlarının en iyi yordayıcıları nelerdir?* ve *genel akademik başarı not ortalamalarının en iyi yordayıcıları nelerdir?* alt amaçlarına yanıt aranmıştır. Bu alt amaçlar doğrultusunda, ilgili değişkenlerin söz konusu bağımlı değişkenlerin yordayıcı değişkenleri olup olmadıklarının ve yordayıcı değişkenlerin, bağımlı değişkenleri yordama düzeylerinin belirlenmesi için Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi tekniği kullanılmıştır. Bu alt amaçlar doğrultusunda öncelikle varsayımların test edilmesi gerekmektedir. Çok değişkenli parametrik bir test olan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizinin varsayımları aşağıda verilmiştir (Kalaycı, 2010).

- Verilerin en az aralık ölçeğinde ve sürekli değişken olması
- Değişkenlerin çok değişkenli normal dağılım göstermesi
- Yordayıcı değişkenler ve yordanan değişken arasında doğrusal bir ilişki olması
- Açıklayıcı değişkenlerin hatasız ölçülmüş olması ve aralarında çoklu doğrusal bağımlılık (multicollinearity) bulunmaması
- Veri setinde gözlemler arasında ardışık bağımlılık (otokorelasyon) bulunmaması
- Hata varyanslarının normal dağılım göstermesi

Varsayımlar göz önüne alındığında öncelikli test edilmesi gereken varsayım, yordayıcı değişkenlerin yordanan değişken ile doğrusal ilişki gösterip göstermediğidir. Bu varsayımın test edilmesi amacıyla yordayıcı değişkenler ile yordanan değişken arasındaki korelasyon değerleri incelenmiştir. Elde edilen korelasyon değerleri sonucunda cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenlerinin regresyon eşitliğine girdiği belirlenmiştir.

Çoklu doğrusal regresyon analizinin yapılması için çoklu normal dağılım ve çoklu doğrusallık varsayımları da test edilmiştir. Çoklu doğrusallık varsayımı Varyans Şişirme Faktörü (VIF) ve Tolerance değerleri incelenerek test edilmiş ve çoklu doğrusallık varsayımının karşılandığı görülmüştür. Ayrıca gözlenen değerler arasında ardışık bağımlılık (otokorelasyon) olup olmadığının test edilmesi için Durbin-Watson değerleri incelenmiş ve bu değerlerin varsayımın karşılanması için gerekli sınırlar içerisinde 1.5-2.5 olduğu görülmüştür. Daha sonra hata varyanslarının normal dağılım göstermesi varsayımı Box's M testi kullanılarak incelenmiş ve hata varyanslarının normal dağılımdan manidar sapma göstermediği görülmüştür, $p > .05$. Ayrıca saçılma diyagramı da incelenmiştir ve bu varsayımın da karşılandığı görülmüştür. Çoklu doğrusal regresyon analizi için gerekli varsayımlar test edildikten sonra analize geçilmiştir.

Regresyon analizinde kategorik değişkenler, “yapay” değişkeni olarak analize dâhil edilebilmektedir (Xie ve Powers, 2000). Bu değişkenlerden birinin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olması, ilgili bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir (Nunnally, 1978; Stevens, 2002). Yapay değişkenleri belirlenirken her değişken için kategori sayısı -1 kadar yeni değişken üretilmektedir. Amaç, her defasında bir değişkene ilişkin yalnızca bir kategoriye analize dâhil etmek ve diğer kategorilerin etkisini dışarıda bırakmaktır. Bu şekilde analize giren kategorinin etkisi, dışta tutulan kategoriye göre yorumlanır (Büyüköztürk, 2010).

Cinsiyet değişkeni ile anne ve babanın eğitim düzeyi değişkenleri kategoriktir. Bu nedenle yordayıcı değişkenin, yordanan değişkenler üzerindeki ilişkileri araştırıldığı durumlarda bu tür değişkenler yapay değişken olarak tanımlandıktan sonra analize dâhil edilirler (Büyüköztürk, 2010). Araştırmada yer alan süreksiz değişkenler *yapay değişken* olarak kodlanarak analize alınırken, sürekli değişkenler orijinal değerleri ile analize alınmıştır. Değişkenlerin regresyon eşitliğine alınabilmesi için $\alpha=.05$ düzeyi esas alınmıştır.

Araştırma kapsamında öğrencilerin sürekli-bağımlı değişkenler olan genel akademik başarı not ortalamaları ile ölçme ve değerlendirme dersi notlarına hem 100 puan üzerinden hem de dörtlük sistemde notlara ulaşılmıştır. Bu şekilde kategorik bağımsız değişkenler olan anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve cinsiyet değişkenleri ile bağımlı değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma kapsamında öğrencilerin annelerinin ve babalarının eğitim durumu ilkökul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite mezunu olmak üzere dört kategori şeklinde analize alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma bulguları ve yorumları ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Bu araştırmada, belirlenen değişkenlerin 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 221 dördüncü sınıf öğrencisinin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarı not ortalamalarını yordama düzeylerine ve bu değişkenlerin en iyi yordayıcılarının hangi değişkenler olduğuna bakılmıştır. Analizler yapılırken değişkenler, ölçme ve değerlendirme dersi notları ile genel akademik başarı not ortalamaları için ayrı ayrı analize dahil edilmiş ve sonuçlar ayrı ayrı tablo ve açıklamalar halinde sunulmuştur.

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin özellikleri süreksiz değişkenler için frekanslar ve yüzdeler şeklinde Çizelge 2'de, Çizelge 3'de ve Çizelge 4'de; sürekli değişkenler için ise en düşük ve en yüksek değerler, aritmetik ortalamalar ve standart sapmaları Çizelge 5'te ve Çizelge 6'da sunulmuştur.

Çizelge 2: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kız	128	57.9
	Erkek	93	42.1
	Toplam	221	100.0

Çizelge 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 128'i (%57.9) kız, 93'ü (%42.1) erkektir. Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı ise 221'dir.

Çizelge 3: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	N	%
Anne Eğitim Durumu	İlkokul Mezunu	141	63.8
	Ortaokul Mezunu	23	10.4
	Lise Mezunu	35	15.8
	Üniversite Mezunu	22	10.0
	Toplam	221	100.0

Çizelge 3'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumları incelendiğinde anneleri ilkokul mezunu olan 141 öğrenci (%63.8), anneleri ortaokul mezunu olan 23 öğrenci (%10.4), anneleri lise mezunu olan 35 öğrenci (%15.8), anneleri üniversite mezunu olan 22 öğrenci (%10.0) dir.

Çizelge 4: Çalışma Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	N	%
Baba Eğitim Durumu	İlkokul Mezunu	94	42.5
	Ortaokul Mezunu	30	13.6
	Lise Mezunu	41	18.6
	Üniversite Mezunu	56	25.3
	Toplam	221	100.0

Çizelge 4'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumları incelendiğinde babaları ilkokul mezunu olan 94 öğrenci (%42.5), babaları ortaokul mezunu olan 30 öğrenci (%13.6), babaları lise mezunu olan 41 öğrenci (%18.6), babaları üniversite mezunu olan 56 öğrenci (%25.3) dir.

Bağımlı değişkenlere ilişkin olarak araştırma grubundan elde edilen betimsel istatistikler incelenmiştir. Öğrencilerin Genel Akademik Başarı Not Ortalamaları (GABNO) ile Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarı Notlarına (ÖDBN) ilişkin betimsel istatistikler Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5: Bağımlı Sürekli Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişkenler	N	Ranj	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Ort.	Std. Sapma
Genel Akademik Başarı Not Ortalamaları	221	20.60	69.80	90.40	77.79	3.88
Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarı Notları	221	43.00	50.00	93.00	73.14	7.85

Çizelge 5 incelendiğinde öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamalarına ilişkin en düşük puan 69.80, en yüksek puan 90.40, aritmetik ortalama 77.79 ve standart sapma 3.88'dir. Ölçme ve değerlendirme dersi başarı notlarına ilişkin en düşük puan 50.00, en yüksek puan 93.00, aritmetik ortalama 73.14 ve standart sapma 7.85'tir.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin *Ölçme ve Değerlendirme Dersine İlişkin Tutum Puanlarına* (ÖDTP) ilişkin betimsel istatistikler; *Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına* (ÖİTP) ilişkin betimsel istatistikler ve *Öz Yeterlik Algısı Puanlarına* (ÖZYAP) ilişkin betimsel istatistikler Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6: Bağımsız Sürekli Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişkenler	N	Ranj	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Ort.	Std. Sapma
ÖDTP	221	101.00	61.00	162.00	118.84	21.42
ÖİTP	221	69.00	46.00	115.00	85.48	19.19
ÖZYAP	221	60.00	60.00	120.00	98.83	13.22

Çizelge 6 incelendiğinde ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutum ölçeğine ait toplam puanlara (ÖDTP) ilişkin en düşük puan 61.00, en yüksek puan 162.00, aritmetik ortalama 118.84 ve standart sapma 21.42'dir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarına (ÖİTP) ilişkin en düşük puan 46.00, en yüksek puan 115.00, aritmetik ortalama 85.48 ve standart sapma 19.19'dur.

Öğretmenliğe ilişkin öz yeterlik algısına yönelik toplam puanlara (ÖZYAP) ilişkin en düşük puan 60.00, en yüksek puan 120.00, aritmetik ortalama 98.83 ve standart sapma 13.22'dir.

Araştırmanın genel amacı ve alt amaçları doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmış ve elde edilen bulgular sırası ile sunulmuştur.

1.Alt Problem: Ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları ile;

a) Cinsiyet

b) Anne Eğitim Durumu

c) Baba Eğitim Durumu

d) Ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanı

e) Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanı

f) Öz yeterlik algısı puanı

arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Belirlenen süreksiz-bağımsız değişkenler ile ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları arasındaki ilişkiler Cramer V Katsayısı ve belirlenen sürekli-bağımsız değişkenler ile ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon tekniği ile hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar Çizelge 7’de sunulmuştur.

Çizelge 7: Bağımsız Değişkenler İle Ölçme Ve Değerlendirme Dersi Başarı Notları Arasındaki İlişkiler

Değişken	ÖDBN
Cinsiyet	.231**
Anne Eğitim Durumu	.100
Baba Eğitim Durumu	.129
ÖDTP	.048
ÖİTP	.119
ÖZYAP	-.021

**p<.001

Çizelge 7 incelendiğinde sadece cinsiyet değişkeni ile ölçme ve değerlendirme dersi başarı notları arasında manidar bir ilişki olduğu görülmektedir. Cinsiyet dışındaki diğer bağımsız değişkenler ile öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları arasındaki ilişkilerin manidar olmadığı görülmektedir.

Öz yeterlik algısı puanları, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları, ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile manidar ilişkiler vermemektedir. Çizelge 7’de cinsiyet değişkeni dışındaki değişkenler ile ölçme ve değerlendirme dersi notları arasındaki korelasyonların oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

2. Alt Problem: Genel akademik başarı not ortalamaları ile;

- a) Cinsiyet
 - b) Anne Eğitim Durumu
 - c) Baba Eğitim Durumu
 - d) Ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanı
 - e) Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanı
 - f) Öz yeterlik algısı puanı
- arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Belirlenen süreksiz-bağımsız değişkenler ile genel akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkiler Cramer V Katsayısı ve belirlenen sürekli-bağımsız değişkenler ile genel akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon tekniği ile hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar Çizelge 8'de sunulmuştur.

Çizelge 8: Belirlenen Bağımsız Değişkenler İle Genel Akademik Başarı Not Ortalaması Arasındaki İlişkiler

Değişken	GABNO
Cinsiyet	.273**
Anne Eğitim Durumu	.062
Baba Eğitim Durumu	.082
ÖDTP	.065
ÖİTP	.117
ÖZYAP	.087

**p<.001

Çizelge 8 incelendiğinde sadece cinsiyet değişkeni ile genel akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkinin manidar olduğu görülmektedir. Cinsiyet dışındaki diğer bağımsız değişkenler ile öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamaları arasındaki ilişkilerin manidar olmadığı görülmektedir.

Öz yeterlik algısı puanları, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları, genel akademik başarı not ortalamaları ile manidar ilişkiler vermemektedir. Çizelge 8'de cinsiyet dışındaki değişkenler ile genel akademik başarı not ortalamaları arasındaki korelasyonların oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın alt amaçları kapsamında öğrencilerin cinsiyetleri, annelerinin ve babalarının eğitim durumları, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumları, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlik algıları puanları değişkenlerinin ölçme ve değerlendirme dersi başarısındaki varyansın ne kadarını açıkladığının belirlenmesi amacı ile Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonucunda oluşan Model'de; cinsiyet değişkeninin ve baba eğitim durumu değişkeninin ölçme ve değerlendirme dersi başarısı değişkenini manidar şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır, $R=0.263$, $R^2=0.069$, $F(2,218)=8.067$, $p<.05$. Model'e ilişkin regresyon analizi sonuçları Çizelge 9'da verilmiştir.

3. Alt Problem: Ölçme ve değerlendirme dersi başarı notlarının en iyi yordayıcıları nelerdir?

Çizelge 9: Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarısının Yordanmasına İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Model II									
Değişken	R	ΔR^2	B	SH_B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
(Sabit)			70.703	.821	—	86.078	.000	—	—
Cinsiyet (X_1)	.202	.041	3.310	1.039	.208	3.188	.002	.202	.211
Baba Eğt2 (X_2)	.263	.069	3.832	1.497	.167	2.560	.011	.160	.171
R= .263		$R^2=.069$							
F(2,218)= 8.067		p= .000							

$$Y=70.703+3.310X_1+3.382X_2$$

Çizelge 9 incelendiğinde regresyon analizinin iki aşamada tamamlandığı ve ölçme ve değerlendirme dersi başarısına ilişkin varyansa katkıları bakımından iki değişkenin önemli yordayıcılar olduğu görülmektedir. Regresyon eşitliğine ilk aşamada cinsiyet değişkeni, ikinci aşamada ise, babanın eğitim durumu değişkeni dahil olmuştur. Bu iki değişken birlikte ölçme ve değerlendirme dersi başarılarının %6.9'unu açıklamaktadır. Bir başka deyişle, analiz sonucunda oluşan regresyon eşitliğinde cinsiyet ($t=3.188$, $p<.05$) ve baba eğitim durumunun ($t=2.560$, $p<.05$) ölçme ve değerlendirme dersi başarısını yordayan önemli değişkenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca regresyon analizi sonucunda kız öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarılarının, erkek öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Regresyon analizi sonucunda babaların eğitim durumunun öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını yordayan önemli bir değişken olduğu belirlenmiştir.

Ölçme ve değerlendirme dersi başarısını yordayan değişkenler önem sırasına göre incelendiğinde, cinsiyet değişkeninin baba eğitim durumu değişkeninden önce geldiği görülmektedir. Diğer sürekli-bağımsız değişkenlerin ölçme ve değerlendirme başarısının manidar yordayıcıları olmadığı görülmektedir. Bu araştırmada cinsiyet, ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını yordayan önemli bir değişkendir. Pektaş (2010), yaptığı çalışmada öğrencilerin cinsiyet değişkeni dikkate alındığında ölçme ve değerlendirme yeterliklerinin erkek öğrencilerin lehine sonuçlandığını belirtmiştir. Ancak Yavuz (2010), yaptığı çalışmada cinsiyetin, öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinde ölçme ve değerlendirme başarıları arasında manidar bir fark oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın alt amaçları kapsamında öğrencilerin cinsiyetleri, öğrencilerin annelerinin ve babalarının eğitim durumları, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumları, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlik algısı puanları değişkenlerinin genel akademik başarıdaki varyansın ne kadarını açıkladığının belirlenmesi amacı ile Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonucunda oluşan Model'de; cinsiyet değişkeninin ve baba eğitim durumu değişkeninin genel akademik başarı not ortalaması için en iyi yordayıcıların cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır, $R=0.344$, $R^2=0.11$, $F(2,218)=14.560$, $p<.05$. Model'e ilişkin regresyon sonuçları Çizelge 10'da verilmiştir.

4. Alt Problem: Genel akademik başarı not ortalamasının en iyi yordayıcıları nelerdir?

Çizelge 10: Genel Akademik Başarının Yordanmasına İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Model II									
Değişken	R	ΔR^2	B	SH_B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
(Sabit)			76.143	.395	—	192.856	.000	—	—
Cinsiyet(X_1)	.299	.090	2.398	.499	.306	4.804	.000	.299	.309
Baba Eğt2(X_2)	.344	.118	1.921	.720	.170	2.670	.008	.159	.178
R= 0.344		$R^2=.011$							
F(2,218)= 14.560		p= .000							
$Y=76.143+2.398X_1+1.921X_2$									

Çizelge 10 incelendiğinde regresyon analizinin iki aşamada tamamlandığı ve akademik başarıya ilişkin varyansa katkıları bakımından iki değişkenin önemli yordayıcılar olduğu görülmektedir. Regresyon eşitliğine ilk aşamada cinsiyet değişkeni, ikinci aşamada ise, babanın eğitim durumu değişkeni dahil olmuştur. Bu iki değişken birlikte genel akademik başarılarının %1.1'ini açıklamaktadır. Bir başka deyişle, analiz sonucunda oluşan regresyon eşitliğinde cinsiyet ($t=4.804$, $p<.05$) ve baba eğitim durumunun ($t=2.670$, $p<.05$) genel akademik başarıyı yordayan önemli değişkenler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca regresyon analizi sonucunda kız öğrencilerin genel akademik başarılarının, erkek öğrencilerin genel akademik başarılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu Özder, Konedralı ve Zeki (2010)'nin bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bu araştırmada regresyon analizi sonucunda babaların eğitim durumunun öğrencilerin genel akademik başarılarını yordayan önemli bir değişken olduğu belirlenmiştir. Ancak Dikici ve Sağnak (2011), yaptıkları çalışmalarda sosyoekonomik düzeyi (cinsiyet, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu) ile öğretmen adaylarının mesleki tutumları arasında manidar bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Genel akademik başarıyı yordayan değişkenler önem sırasına göre incelendiğinde, cinsiyet değişkeninin baba eğitim durumu değişkeninden önce geldiği görülmektedir. Diğer sürekli-bağımsız değişkenlerin ölçme ve değerlendirme başarısının manidar yordayıcıları olmadığı görülmektedir.

Bu çalışmada öz yeterlik algısı puanları, öğrencilerin genel akademik başarılarını manidar olarak yordamamaktadır. Şahin-Taşkın ve Hacıömeroğlu (2010), yaptıkları araştırmada benzer sonuçlar elde etmişlerdir. Ayrıca bu araştırmada öğrencilerin öz yeterlik algılarının oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Benzer sonuçlar Pendergast, Garvis ve Keogh (2010),’un araştırmalarında görülmektedir ve yapılan araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının son sınıfta oldukça düşük düzeyde olduğunu sonucuna ulaşmışlardır ve araştırmacılar öğretmen adaylarının son sınıfta hem kuramsal olarak hem de öğretmen uygulamaları ile gerçek öğretmenlik mesleğini kavradıkları ve önemini fark ettikleri düşüncesiyle öz yeterlik algılarında bir azalma olduğu sonucuna varmışlardır. Benzer şekilde Martin (1989), yaptığı araştırmada öğrencilerin üniversiteye başladıkları ilk yıl için öğretmen yeterlik algılarının oldukça yüksek olduğu ancak öğretmenlik programlarının yoğunluğu gerekçesi ile öğretmen adaylarının yeterlik algılarının mezun olana kadar giderek azaldığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ile genel akademik başarı not ortalamaları arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu Özder, Konedralı ve Zeki (2010)’nin araştırmalarının bulguları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca Durmuşoğlu, Yanık ve Akkoyunlu (2009), yaptıkları çalışmada üçüncü sınıfa ve dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında üçüncü sınıf öğrencilerinin lehine manidar bir fark olduğu ve dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu Kahyaoğlu ve Yangın (2007)’nin yaptıkları çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu sonuç benzer şekilde son sınıf öğrencilerinin, gerçek öğretmenlik mesleğinin önemini fark etmelerinden ve mevcut çalışma koşullarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ve genel akademik başarıları için yordayıcı değişkenlerin ve açıkladıkları varyans yüzdelerinin çok fazla değişiklik göstermediği ve oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu noktada seçilen değişkenlerin ölçme ve

değerlendirme dersi başarılarının ve genel akademik başarılarının az bir kısmını açıklayabildiği ve kalan varyansın bu araştırmada değişken olarak alınmayan, farklı kaynaklardan geldiği şeklinde bir yorum yapılabilir. Bir başka anlatımla, demografik ve duyuşsal olmak üzere iki gruba ayrılan bağımsız değişkenlerin yine bu grupları temsil eden farklı değişkenler veya farklı gruplardan birtakım değişkenlerden etkilendiği ifade edilebilir.

Cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenlerinin dışındaki diğer bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler olan ölçme ve değerlendirme dersi başarısının ve genel akademik başarısının manidar yordayıcıları olmamasının temelinde, araştırma grubunda yer alan öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamalarının, ölçme ve değerlendirme dersi başarı notlarının ve bu notlara ilişkin ranjin ve standart sapma değerlerinin küçük olması durumunun araştırma sonuçlarını etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Araştırma grubunun ölçme ve değerlendirme dersi almış öğretmenlik programlarında okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşması, birbirine benzer yetenek alanlarındaki bu bireylerin ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğretmenliğe yönelik öz yeterlik algıları bakımından benzerlik göstermesinden kaynaklanmış olabileceğini düşündürmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve buna ilişkin geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmada, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi 2011-2012 eğitim-öğretim yılında ölçme ve değerlendirme dersi almış dördüncü sınıfta öğrenim gören 221 öğrencinin demografik ve duyuşsal değişkenlerinin ölçme ve değerlendirme dersi başarısı ile genel akademik başarıyı yordama gücü üzerinde durulmuştur. Öncelikle öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamaları ile belirlenen bağımsız değişkenler arasında manidar bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Sonra öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi notları ile belirlenen bağımsız değişkenler arasında manidar bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu analizler sonucunda manidar olan değişkenlerin öğrencilerin genel akademik başarıları ile ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını ne derecede yordadığı belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar araştırmanın alt amaçlarında belirtilen sıraya uygun olarak sunulmuştur.

Sonuç

Araştırmanın genel amacı kapsamında ele alınan birinci alt problemde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi notları ile cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanları, öğretmenliğe ilişkin tutum puanları ile öğretmenliğe yönelik öz yeterlik algı puanları arasında manidar bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan Cramer V Katsayısı ve Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı analizleri sonucunda öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi notları ile söz konusu bağımsız değişkenlerden sadece cinsiyet değişkeni arasında manidar bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın genel amacı kapsamında ele alınan ikinci alt problemde, öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamaları ile cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanları, öğretmenliğe ilişkin tutum puanları ile öğretmenliğe yönelik öz yeterlik algı puanları arasında manidar bir ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan Cramer V Katsayısı ve Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı analizleri sonucunda öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamaları ile söz konusu bağımsız değişkenlerden sadece cinsiyet değişkeni arasında manidar bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın genel amacı kapsamında ele alınan üçüncü alt problemde, öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi notlarının en iyi yordayıcılarının hangileri olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi sonucunda öğrencilerin ölçme ve değerlendirme dersi başarısını cinsiyet değişkeninin ve baba eğitim durumu değişkeninin yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki değişken, ölçme ve değerlendirme dersi başarısındaki varyansın %6.9'unu açıklamaktadır.

Araştırmanın genel amacı kapsamında ele alınan dördüncü alt problemde, öğrencilerin genel akademik başarı notlarının en iyi yordayıcılarının hangileri olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi sonucunda öğrencilerin genel akademik başarılarını cinsiyet değişkeninin ve baba eğitim durumu değişkeninin yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki değişken, genel akademik başarıdaki varyansın %1.1'ini açıklamaktadır.

Öğrencilerin annelerinin öğrenim durumları, onların ölçme ve değerlendirme dersi başarıları ile genel akademik başarılarına anlamlı bir katkı sağlamadığı ve manidar bir ilişki vermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonucunda geliştirilen öneriler; araştırma bulgularına yönelik öneriler ve araştırmanın sınırlılıklarına yönelik öneriler olmak üzere aşağıda verilmiştir.

1. Belirlenen bağımsız değişkenlerin yanında farklı değişkenler ile birlikte öğrencilerin ikinci sınıfta, üçüncü sınıfta ve dördüncü sınıfta genel akademik başarıları yordayan yeni araştırmalar yapılabilir.
2. Belirlenen bağımsız değişkenlerin yanında farklı değişkenler ile birlikte öğrencilerin hem genel akademik başarılarını hem de ölçme ve değerlendirme dersi başarıları arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modeli ile belirlenebilir.
3. Bu araştırma sonucunda ölçme ve değerlendirme dersi başarısındaki varyansın %6.9'u; genel akademik başarıdaki varyansın %1.1'i cinsiyet ve baba eğitim durumu değişkenleri tarafından açıklanmaktadır. Bu nedenle aynı ya da farklı üniversitelerde varyansın geri kalan büyük kısmını açıklayan değişkenler belirlenip yeni araştırmalar yapılabilir.
4. Bu araştırmada öğretmen adaylarının genel akademik başarılarının yanında ölçme ve değerlendirme dersi başarılarını yordayan değişkenler üzerinde durulmuştur. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersi başarıları, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutumları ile ölçme ve değerlendirme yeterlik algıları arasındaki ilişkileri inceleyen yeni araştırmalar yapılabilir.
5. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretim stratejileri ve öğrenme stilleri ile genel akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenebilir.

6. Bu arařtırmada demografik deęiřkenler olarak cinsiyet, annenin ve babanın eęitim durumu dikkate alınmıřtır. Sınıf dūzeyi, bōlūmū, oęrencinin yařı, kardeř sayısı, ailesi ile birlikte yařama durumları ile aile gelir durumu vb. deęiřkenlerinin de yer alacaęı yeni arařtırmalar yapılabilir ve bu řekilde oęrencilerin genel akademik bařarıları ile ołçme ve deęerlendirme dersi bařarıları arasındaki iliřkiler incelenebilir.
7. Bu arařtırma, sadece Ankara Őniversitesi Eęitim Bilimleri Fakūltesi'nde oęretmenlik programlarında oęrenim gōren ołçme ve deęerlendirme dersi almıř dōrdūncū sınıf oęrencileri Őzerinde yūrūtūlmūřtır. Farklı Őniversitelerde benzer arařtırmalar yūrūtūlebilir.
8. Araştırma kapsamında ele alınan değişkenler ile birlikte kişilik Őzellikleri, oğrenme-oğretme stilleri, çalışma alışkanlıkları, genel yetenek dūzeyleri, akademik benlik algısı, mesleki yeterlik algısı ve mesleki benlik algısı vb. değişkenlerinin de dahil edileceği yeni araştırmalar yapılabilir.
9. Bu arařtırma lisans dūzeyindeki oęrenciler Őzerinde yūrūtūlmūřtır. Benzer bir arařtırmanın oęretmen olarak çalıřan kiřiler Őzerinde de yūrūtūlmesinin literatūre katkı saęlayacaęı dūřūnūlmektedir.

KAYNAKÇA

- Aiken, L. R. (1996). *Rating scales and checklist: Evaluating behavior, personality and attitudes*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Aksoy, M. E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2,197-212.
- Alkharusi, H., Kazem, A.M. ve Al Musawai, A. (2011). Knowledge, skills and attitudes of preservice and inservice teachers in educational measurement. *Asia-Pasific Journal of Teacher Education*. [14.01.2012 tarihinde indirilmiştir].
- Altunsoy, S., Çimen, O., Ekici, G., Atik, A. D. ve Gökmen, A. (2010). An assessment of the factors that influence biology teacher candidates' levels of academic self-efficacy. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 2377–2382.
- Ashton, P. (1984). Teaching efficacy. *Journal of Teacher Education*, 25 (2), 41-54.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H.Freeman Publishers.
- Baykul, Y. ve Turgut, M. F. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Brewer, M. B. ve Crano, W. D. (2002). *Principles and Methods of Social Research*. (2nd ed). London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

- Brown, D. (1970). *Students' vocational choices: A review and critique*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Broussard, S. D., Book, W. T. ve Byars, Z. A. (1988). Federal programs supporting education change. *Factors affecting preservice and in-service teachers' efficacy beliefs*. Santa Monica, CA: The RAND Corporation. (EDRS No. ED 140 433).
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların değerlendirilmesi: Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. (11.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, G. (1987). Öğretmenlik meslek anlayışı üzerine bir araştırma: Ankara Okullarında. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, (1), 159-170.
- Chaco'n, C. T. (2005). Teachers' perceived efficacy among English as a foreign language teacher in middle schools in Venezuela. *Teaching and Teacher Education*, 21, 257-272.
- Chan, D.W. (2003). Multiple intelligences and perceived self-efficacy among Chinese secondary school teachers in Hong Kong. *Educational Psychology*, 23, (5), 521-533.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper and Row Publishers.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: ilk ve ortaöğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37,(2), 99-114.

- Çalışkan, S., Sezgin Selçuk, G. ve Özcan, Ö. (2010). Fizik Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları: Cinsiyet, Sınıf düzeyi ve Akademik Başarının Etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18, (2), 449-466.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (15), 33-53.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik Çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çıkrıkçı-Demirtaşlı, N. (2002). Developing a scale for attitudes toward the measurement and evaluation course. *Education and Science*, 27, (125), 44-48.
- Dellinger, A. B., Bobbettb, J.J., Olivier, D. F., ve Ellet, C. D. (2008). Measuring teacher self-efficacy beliefs: Development and use of the TEBS-Self. *Teaching and Teacher Education*, 24, 751-766.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36, (159), 96-111.
- Dikici, A. ve Sağnak, M. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve yeterliklerinin incelenmesi. *Education Science, E-Journal of New World Science Academy (NWSA)*, 6, (1), 871-883.
- Durmuşoğlu, M. C., Yanık, C. ve Akkoyunlu, B. (2009). Türk ve Azeri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 76-86.

- Ebel, R. L. (1965). *Measuring educational achievement*. Prentice Hall, Inc: Englewood Cliffs, New Jersey.
- Enochs, L. G., Riggs, I. M. ve Shroyer, M. G. (1995). *Enhancing preservice teachers' science teaching self-efficacy beliefs*. Paper presented at the annual meeting of the Association for Education of Teachers of Science, Charleston, WV.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25, (116), 27-33.
- Ertürk, S. (1991). *Eğitimde program geliştirme*. (6.Baskı). Ankara: Meteksan Yayınları.
- Eskicumalı, A. (2005). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Özden, Y.(Ed). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (4.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, s.2-26.
- Evers, W. J. G., Brouwers, A., ve Tomic, W. (2002). Burnout and self efficacy: a study on teachers' beliefs when implementing an innovative educational system in the Netherlands. *British Journal of Educational Psychology*, 72, 227–243.
- Frankel, J. R. ve Wallen, N. E. (2005). *How to design and evaluate research in education*. (6th ed). USA: New York: McGraw-Hill International Edition.
- Fırat-Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10, (1), 71-77.
- Gay, L. R., Mills, G. E., Airasian, P. (2009). *Educational research: Competencies for analysis and applications*. (9th ed).USA: Pearson Publications.

- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme- değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlilik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33,135-145.
- Gibson, S. ve Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: a construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76,(4), 569–582.
- Gronlund, N. E. (1981). *Measurement and evaluation in teaching*. USA: Macmillan Pub, Co,Inc.
- Guskey, T.R. ve Passaro, P. (1994). Teacher efficacy: A study of construct dimensions. *American Educational Research Journal*, 31 (3), 627-643.
- Gümüş, B. (1981). *Ölçme ve değerlendirme dersinin öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirme davranışına katkısı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Herr, E. L., ve Cramer, S. H. (1996). *Career guidance counseling through the life span: Systematic Approaches*.(5th ed).Logman Inc.
- Housego, A. E. (2002). Efficacy beliefs and the organizational health of schools. *The Elementary School Journal*, 3, (5), 55-72.
- Jinks, J. ve Lorsbach, A. (2003). Introduction: Motivation and self-efficacy belief. *Reading and Writing Quarterly*.19, (2), 113-118.
- Johnston, S. (1992). Images: A way of understanding the practical knowledge of student teachers. *Teaching and Teacher Education*, 8, 123-136.
- Kağıtçıbaşı, Ç.(2010). *Günümüzde insan ve insanlar*. (12.Baskı). İstanbul: Evrim Yayınları.

- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (5.Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kayhaoğlu, M. ve Yangın, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15, (1), 73-84.
- Kilmen, S. ve Çıkrıkçı-Demirtaşlı, N. (2009). Sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme ilkelerini uygulama düzeylerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42, 2, 27-55.
- Koballa, T., R. ve Crawley, F. E. (1985). The influence of attitude on science teaching and learning. *School Science and Mathematics*, 85, (3), 222-232.
- Köse, İ. A. ve Demirtaşlı, N. R. (2007). "Öğretmen Öz-Yeterlik Algısı Ölçeği"nin yapı geçerliğinin farklı gruplarda sınanması". 16. Eğitim Bilimleri Kongresi, 1, 237. Tokat.
- Kuzgun, Y. (1982). *Mesleki Rehberliğin Bireylerin Yetenek ve İlgilerine Uygun Meslekleri Tanımalarına Etkisi*. Doçentlik tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Yayınları, No:118.
- Küçükahmet, L. (1976). Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*.
- Martin, S.W. (1989). Contextual effects on the self-perceived efficacy of final year preservice teachers. *Sociology of Education*, 63, 110-127.
- McMillan, J. H. (2007). *Classroom assessment: Principles and practice for effective standarts based instruction*. (4th ed). USA: Pearson Education, Inc.
- Nunnaly, J. C. (1972). *Educational measurement and evaluation*. USA: McGraw-Hill Company.

- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. (2nd ed). New York: McGraw-Hill Company.
- Oğuz, A. ve Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öz yeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14, 1-20.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, (2), 221-232.
- Özçelik, D. A. (1998-8). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi: Çok Değişkenli analizler*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 16, (2), 253-275.
- Özgüven, İ. E. (2007). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pajares, F. ve Urdan, T.C. (2002). *Academic motivation of adolescents*. Greenwich Conn. Information Age Publishers.
- Pedhazur, E.J . and Pedhazur Schmelkin, L. (1991). *Measurement, design and analysis: An integrated approach*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Pektaş, S. (2010). *Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Yeterlik Algılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Pendergast, D., Garvis, S. ve Keogh, J. (2010). Preservice student teacher self efficacy beliefs: an insight into the making of teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 36, (12), 46-57.
- Roe, A. (1956). *The psychology of occupation*. New York:Wiley Pub.
- Ross, J. A. ve Gray, P. (2006). Transformational leadership and teacher commitment to organizational values: The mediating effects of collective teacher efficacy. *School Effectiveness and school Improvement*, 17, (2), 179-199.
- Saklofske, D., Michayluk, J., Randhawa, B. ve Ross, G. (2001). Teachers' efficacy and teaching behaviors. *Psychological Reports*, 63, 407-414.
- Samson, R. ve Stefflre, B.(1970). Like father..like son. In Roth, R. M., Hershenson, D. B. ve Hillard, T. (Eds). *The psychology of vocational development*. (pp.62-69) Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. (16.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Siwatu, K. A. (2011). Preservice teachers' culturally responsive teaching self efficacy forming experiences: A mixed methods study. *The Journal of Educatiional Research*. [14.01.2012 tarihinde indirilmiştir].
- Stevens, J.P. (2002). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. (5th ed). New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Strickland, J. F.; Page, J. A. ve Page, F. M. (2001). Preservice teachers' perception of teaching as a career. *Education*, 108, (2), 252-262
- Super, D. E. (1957). *The psychology of careers*. In *introduction to vocational development*. New York: Harper and Row Pub.

- Şahin-Taşkın, Ç. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online*, 9, (3), 922-933.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. (4th ed). Allyn and Bacon: A Pearson Education Company.
- Taimalu, M. ve Öim, O. (2005). Estonian teachers' beliefs on teacher efficacy and influencing factors. *A Journal of the Humanities & Social Sciences*, 9, 177-191.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tekin, H. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. (19. Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Thorndike, R. L. ve Hagen, E. (1969). *Measurement and evaluation in psychology and education*. (3rd ed). USA: John Wiley and Sons, Inc.
- Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.
- Uzun, A., Özkılıç, R. ve Şentürk, A. (2009). A Case Study: Analysis of teacher self-efficacy of teacher candidates. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 5018-5021.
- Wheatley, K. F. (2005). The case for reconceptualizing teacher efficacy research. *Teaching and Teacher Education*, 21, 747-766.
- Wise, L. S.; Lukin, E. L. ve Ross, L. L. (1991). Teacher beliefs about training testing and measurement. *Journal of Teacher Education*, 2, (1), 37-42.

Witcher, L. A., Onwuegbuzie, A. J., Collins, K. M. T., Witcher, A. E., Minor, L. C. ve James, T. L. (2002). Relationship between teacher efficacy and beliefs about education among preservice teachers. *Paper Presented at the Annual meeting of the Mid-South Educational Research Association, Chattanooga, TN, November 6,2002.* ED 474 899.
<http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED474899.pdf>

Woodcook, S. (2011). A cross sectional study of preservice teacher efficacy throughout the training years. *Australian Journal of Teacher Education, 36, (10), 23-34.*

Woolfolk, A. E. ve Hoy, W. K. (1990). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control. *Journal of Educational Psychology, 82, (1), 81–91.*

Woolfolk, A. E. ve Hoy, W. K. (1993). Teachers' sense of efficacy and the organizational health of schools. *The Elementary School Journal, 93, (4), 355-372.*

Woolfolk Hoy, A. ve Spero, R. B. (2005). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching: A comparison of four measures. *Teaching and Teacher Education, 21, (4), 343–356.*

Xie, Y. ve Powers, D. (2000). *Statistical methods for categorical data analysis.* San Diego: Academic Press.

Yaman, S., Koray, Cansüngü, K. ve Altunçekiç, A. (2004). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma.
http://www.Tebd.Gazi.Edu.Tr/Arsiv/2004_Cilt2/Sayi_3/355-366.Pdf

Yavuz, M. (2010). An analyze of teacher candidate students' perception of self efficacy *Procedia Social and Behavioural Sciences*, 2, 1394-1398.

Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*. 25, 82-91.

EKLER

EK 1: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Genel Akademik Başarı Not Ortalamaları İle Ölçme Ve Değerlendirme Dersi Başarı Notlarını Alma İsteği İçin İzin Yazısı

EK 2: Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi İçin Süreksiz Değişkenlere Ait Yapay Değişkenlerin Kodlanması

EK3: Ölçek Uygulama ve Bilgi Formu

EK 4: Saçılma Diyagramı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ
06590 ANKARA

04.06.2012 2161

ANKARA

Sayı : B.30.2.ANK.0.45.72.00/ 302-08-01

Konu : Arife KART'ın bilgi istemi hk.

..... / / 20...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Enstitümüz Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı/Ölçme ve Değerlendirme yüksek lisans programı öğrencisi Arife KART Yrd. Doç. Dr. Deniz GÜLLEROĞLU danışmanlığında yürüttüğü "Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Dersi Başarıları ile Genel Akademik Başarılarını Yordayan Demografik ve Duyuşsal Değişkenler" konulu tez çalışması için Fakülteniz Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programlarında öğrenim gören öğretmen adaylarının 2011 ve 2012 yıllarına ait genel akademik başarı not ortalamaları ile "Ölçme ve Değerlendirme" dersi başarı notlarına ihtiyaç duymaktadır.

Adı geçen öğrenciye yapacağı tez çalışması için gereken bilgilerin verilmesi hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Nejla KURUL

Prof. Dr. Nejla KURUL
Müdür

EKLER:

1- Dilekçe

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Fakültesi
Dekanlığı
Sayı : 2161
Tarih : 04.06.2012

DEKAN Sayın.	DEKAN Yrd. Sayın.
() Bilgi ed.	()
() Bil. Ve ger.	()
() Duyurulması	()
() Görtüş.	()
() Dosya Ricasıyla.	()
/ / 201	/ / 201

EK 2
YAPAY DEĞİŞKENLERİN KODLANMASI

Süreksiz Değişkenler	Düzy	Yapay Değişken	Kodlama	Dışta Tutulan Kategori
Cinsiyet	1.Kız 2.Erkek	Cinsiyet	Kız:1 Erkek:0	Erkek
Anne Eğitim Durumu	1.İlkokul Mezunu 2.Ortaokul Mezunu 3.Lise Mezunu 4.Üniversite Mezunu	AnneEğt1 AnneEğt2 AnneEğt3	AnneEğt1:1 Diğer:0 AnneEğt2:1 Diğer:0 AnneEğt3:1 Diğer:0	Üniversite
Baba Eğitim Durumu	1.İlkokul Mezunu 2.Ortaokul Mezunu 3.Lise Mezunu 4.Üniversite Mezunu	BabaEğt1 BabaEğt2 BabaEğt3	BabaEğt1:1 Diğer:0 BabaEğt2:1 Diğer:0 BabaEğt3:1 Diğer:0	Üniversite

Sürekli Değişkenler: Öğrencilerin genel akademik başarı not ortalamaları, ölçme ve değerlendirme dersi notları, ölçme ve değerlendirme dersine ilişkin tutum puanları (Ölçmenin önemini bilme, ölçme dersine ilişkin öğrencilerin duygularını belirleme ve ölçme derslerini daha çok alıp almama isteği alt boyutları), öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları ve öz yeterlik algısı puanları (öğrenci güdülemesi, öğretim stratejileri ve sınıf yönetimi alt boyutları)

EK 3

Sevgili Öğrenciler,

“Demografik ve Duyuşsal Değişkenlerin Ölçme Ve Değerlendirme Dersi Başarısını ve Genel Akademik Başarıyı Yordama Gücü” adlı yüksek lisans tezi için uygulanacak olan ölçekler, sizlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunuzu, öz yeterlik algınızı, ölçme ve değerlendirme dersine yönelik tutumunuzu belirlemek amacı ile kullanılacaktır.

Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Tutum Ölçeği 41 maddeden oluşmaktadır. Her bir cümlede katılma derecenize göre “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden size uygun olanını işaretleyiniz. Öğretmen Öz Yeterlik Algısı Ölçeği, 24 maddeden oluşmaktadır. Her bir cümlede belirtilen görüşe katılma derecenize göre “Hiçbir zaman (%0)”, “Nadiren (%25)”, “Bazen (%50)”, “Çoğu Zaman (%75)” “Her Zaman (%100)” seçeneklerinden size uygun olanını işaretleyiniz. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği, 23 maddeden oluşmaktadır. Her bir cümlede belirtilen görüşe katılma derecenize göre “Tamamen Uygun”, “Uygun”, “Kararsızım”, “Uygun Değil”, “Hiç Uygun Değil” seçeneklerinden size uygun olanını işaretleyiniz. Lütfen her bir cümleyi okuyunuz ve işaretsiz cümle bırakmayınız.

Ölçeklerden elde edilen bilgiler, yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Ölçeklerde yer alan isimleriniz, okul numaranız, cinsiyetiniz ile anne ve baba eğitim düzeyine ilişkin bilgiler araştırmacı tarafından saklı tutulacaktır ve araştırmacı dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Ölçeklerden elde edilecek bilgilerin doğruluğu, vereceğiniz yanıtların içten olmasına bağlıdır. Katkınız ve işbirliğiniz için teşekkür ederim.

Arife KART

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

EK 4: SAÇILMA DİYAGRAMI

